

100

GODINA HRVATSKOG LISTA

od Lista do Glas-a

Dnevna potreba naših vjernih čitatelja

Gore: Berlinski filmski starovi Irene v. Meyendorff i Karlo Martell razgledavaju u ateliju Ufe »Hrvatski List« i izvorno uspjele repro-

ducije filmskih vojvoda u našem Hefu.

„Dobro jutro!“ Veoma uspjeła originalna slika, djelo Osječanina F. Klampfera. (Donja slika).

Ostatak, četvrtak 2. veljače 1939.

Foto-cinkografija Gledane tiskace k. d.

OSJEČKI LISTOVI PRIJE HRVATSKOGA LISTA

Daleko od očiju Europe, koja je već početkom 17. stoljeća čitala u Parizu mjesecnik Mercure de France, ili pak u Njemačkoj tjednik Aviso Relation oder Zeitung, hrvatsko, a tako i osječko, novinstvo uvelike je kasnilo za Europom

OSJEČKO NOVINSTVO U 19. STOLJEĆU

Prvu tiskaru u Osijeku osnovali su franjevci 1735. godine za potrebe provincije. Otkupivši Franjevačku tiskaru, obitelj Divald obilježila je gotovo stotinu godina osječkog tiskarstva, 1775. - 1857. U toj prvoj osječkoj svjetovnoj tiskari se velik broj knjiga i kalendar, a 1948., nakon niza neuspjelih pokušaja, konačno su zaživjele i prve osječke novine, *Der Volksredner für Vaterland und Gesetz*.

Najavljen je da će list izlaziti dva puta tjedno, poslije pak tri puta tjedno. No, nakon devet ili, prema nekim izvorima, čak sedamnaest brojeva *Pučki govornik* oblasno je obustavljen. Prvo glasilo u Osijeku tiskano na njemačkom jeziku čitalo je večinsko njemačko stanovništvo Tvrde i Donjega grada. Glavni urednik bio mu je nekadašnji glumac Emanuel Doran.

I dok je Zagreb iščitavao svoj *Agramer Deutsche Zeitung*, Osijek je 1864. godine dobio prve lokalne novine *Esseker Lokalblatt und Landbote*. *Osječki lokalni list i zemaljski vjesnik* izlazio je gotovo pet godina. Cilj tog osječkog lista bio je, kako se navodi u uvodniku, podizanje obrazovnog nivoa u narodu, u pobudivanju smisla za lijepo i užvišeno. *Esseker Lokalblatt* tiskan je u tiskari Carla Lehmana, knjižara i knjigoveže, koji je otkupio Divaldovu tiskaru, te na početku izlaženja bio i sam urednik. *Osječke lokalne novine* imale su svoje dopisnike iz Beča i Pešte, a jedan od urednika Geza Berger u svojoj rubrići *Osječki šetač* vrlo je britko oslikao sličice iz tadanjeg osječkog života.⁽¹⁾

U povijesti novinstva u Osijeku zabilježeno je 27 naslova na njemačkom jeziku u razdoblju 1848. - 1945. godine. Među njima svakako treba izdvojiti naslove dva lokalnih glasila koja su nametnula Osječanima dužinom izlaženja - Drava (*Die Drau*, 1868. - 1929.) i Slavonski tiskak (*Slavonische Presse*, 1885. - 1922.). Obuhvaćeno razdoblje izlaženja spomenutih novina bremenito je sadržajima i dramatičnim promjenama. Dakako da su se gospodarska, politička, kulturna zbivanja grada odražavala i na lokalni tisk.

(...) *Drava i Slavonski tiskak na prijelazu stoljeća više nisu listovi utemeljeni i vodenii po bečkim obrascima* (...) bili su to informativni listovi, ponikli i hranjeni na slavonskom tlu, iako im je jezik bio njemački.⁽²⁾

Posljednjih desetljeća 19. stoljeća intenzivira se tiskarstvo u Osijeku. Pojavljuju se nove tiskare te se bogati izdavačka djelatnost, napose izdavanje novina. Do kraja 19. stoljeće pojavljuju su u Osijeku još nekoliko glasila, uglavnom na njemačkom jeziku. Godine 1869. u Osijeku se pojavljuju prve ilustrirane novine *Esseker allgemeine illustrierte Zeitung* u Tiskari Dragutina Lehmannia. Taj ilustrirani magazin prvi je te vrste ne samo u Osijeku nego i u Hrvatskoj, jer prvi broj *Doma i svijeta, ilustriranog lista za zabavu, pouku i vesti...* izlazi u Zagrebu tek 1888.

Taj časopis, po uzoru na slične njemačke, unosi nešto novo u tadašnju tiskarsku produkciju. Sadržajno, iako tiskan na njemačkom jeziku, vezan je uz našu sredinu: brojne su vijesti iz kulturnog života Osijeka, izlaze romani u nastavcima, etnografski i književni prilozi.

Zanimljiva je pojava hrvatskih novina upravo u vrijeme izravnite dominacije tiska na njemačkom jeziku, a u vrijeme kada preporodne ideje još nisu zagrijale Osječane.

Dana 1. srpnja 1878. godine počeo je izlaziti *Branislav - list za politiku i narodno gospodarstvo*. Izlazio je tri puta tjedno: srijedom, petkom i nedjeljom, a kao izdavač i odgovorni urednik potpisuje ga Martin Polić. *Branislav* zagovara opozicijsku politiku protiv vlade Ivana Mažuranića, a u vrijeme kada je izlazio bio je jedini izrazito opozicijski list na hrvatskom jeziku. Posljednji broj izšao je 5. ožujka 1879. Sam urednik uvidio je da se njegov list pojavi prerano.

Osječani, točnije, oni koji su čitali novine, imali su svoj list *Die Drau*, onima kojima je *Branislav* bio namijenjen jednostavno nisu razumjeli njegove rečenice. Nepuna godina dana izlaženja nije trgnula Osijek, u kojem će se nacionalna svijest probuditi tek početkom dvadesetog stoljeća, s osnutkom Prve hrvatske dioničarske tiskare, 1902., i s pojavom *Narodne obrane*.

POČETAK DVADESETOG STOLJEĆA – RAĐANJE STRANAČKIH GLASILA

U povijesti tiskarstva to je jedinstven slučaj da se neka tiskara osniva kao dioničko društvo i da se osniva s odredenom namjerom da posluži kao sredstvo za osvrtarenje određenog političkog programa. Hrvatski se jezik zbog žive propagande *Narodne obrane* sve više širio, a *Obraćana* je imala jak utjecaj na mišljenje osječkog građanstva.

Narodna obrana udarila je prve stvarne temelje nacionalnom pokretu i budenju u Osijeku. Osijek je u to doba bio na čelu narodne borbe u Slavoniji. *Narodna obrana* i njezino čelnštvo imali su velikog utjecaja pri okupljanju i ujedinjavanju hrvatske oporbe. List je vrlo brzo stekao veliku popularnost, a urednik, dr. Ivan Lorković, zbog naprednih ideja koje je promicao u svome glasilu često je bio i zatvaran. Nakon gotovo svakodnevnih zaplijena lista slijedile su istrage i izricane presude članovima uredništva. Međutim, u to je vrijeme već i Osijek promijenio svoje lice.

Dana 14. rujna 1914. godine u Narodnoj obrani čitamo: *Našli smo se potaknuti promijeniti naslov našeg lista, koji će se mjesto Narodna obrana od sada zvati Hrvatska obrana. Duh i pravac lista ostaje naravski nepromijenjen.*

Valja istaknuti da je u najtežim godinama za *Narodnu/Hrvatsku obranu*, od 1910. do 1920., urednik bio ugledni hrvatski pedagog i književnik, savjetnik bosanskohercegovačke vlade, reorganizator školstva u Bosni i Hercegovini Ljuboje Dluster. Promjene koje u upravi nastaju dvadesetih godina očrtavaju jak klerikalni smjer u koncepciji lista. Tadašnji urednici Ilija Jakovljević i Ivan Kampus, pripadnici Katoličkog pokreta, namjenjuju list samo osvjeđočenim katolicima. *Hrvatska obrana* gubi čitatelje, krajem kolovoza 1922. postaje tjednik, a 25. ožujka 1923. u dvadeset i drugoj godini izlaženja posve se gasi.

Tjednik *Hrvatsku obranu* oživio je 1930. dr. Kamilo Firinger nastojeći stvoriti suvremeni list. Vlasnik i izdavač: Konzorcij Hrvatske obrane, predstavnik dr. Kamilo Firinger, odvjetnik

u Osijeku. Posljednji sačuvani broj u Hemeroteći Muzeja Slavonije je od 24. lipnja 1933.

Nakon *Narodne obrane* javljaju se brojni naslovi hrvatskih novina s izrazitim političkim i stranačkim opredjeljenjima. Mnogi od njih živjeli su vrlo kratko, no važno je istaknuti da se hrvatsko novinstvo, napose hrvatsko stranačko novinstvo, pojavljuje početkom dvadesetog stoljeća, žestoko polemizirajući, nudeći politički tek osviještenim Osječanima svoje stranice, tražeći od njih da pronađu svoje glasilo.

Spomenimo glasilo *Narodne stranke Osječki tjednik*, koji je izlazio od 12. veljače 1906. do 14. lipnja 1908. Izlazi svaki ponedjeljak, a vlasnici, izdavači i odgovorni urednici su dr. Hugo Spitzer i Lavoslav Selinger. To glasilo Narodne stranke tiskano je u Tiskari Julija Pfeiffera.

Novo doba, glasilo organizacije Hrvatske pučke narodne stranke, izlazio je od 6. siječnja do 18. prosinca 1907. Vlasnik i odgovorni urednik bio je dr. Vilim Kappel, a tiska se u Tiskari Ljudevita Szeklera.⁽³⁾

Zanimljiva je pojava glasila Socijaldemokratske stranke na njemačkom jeziku: *Volchrecht, Organ der Socialdemokratischen Partei*, izdavač i glavnog urednika Slavka Henča, vode socijaldemokrata. *Narodno pravo* tiska se u Tiskari Leopolda Friedmanna, ali tek od broja 13, jer su brojevi 1 - 12 tiskani u Zagrebu.⁽⁴⁾

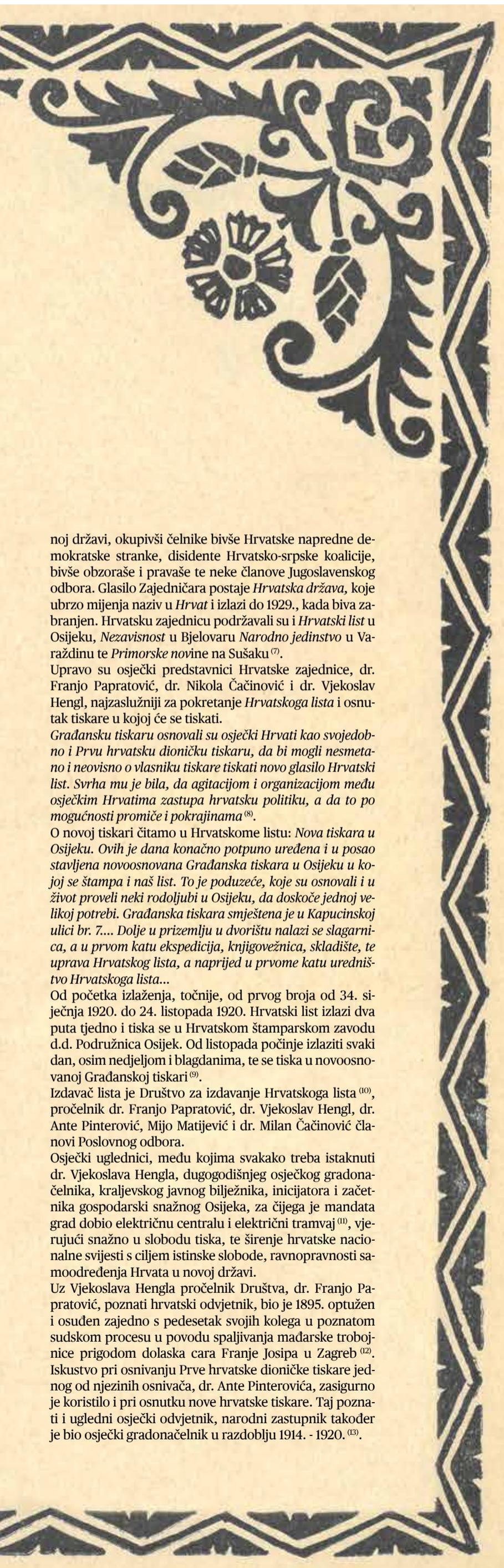
Godine 1908. izšlo je samo 28 brojeva srpskog narodnog radikalnog lista *Narodni prijatelj*. Kao izdavač i glavni urednik potpisuje ga dr. Jovan Kockar, a tiska se u Tiskari braće Lechner u Donjem gradu, na Jelačićevu trgu broj 29.

Hrvatski glas, glasilo Hrvatske pučke stranke, izlazi kao dnevnik od 2. srpnja do 9. listopada 1909., a kao tjednik izlazi još do 25. prosinca. Brojevi od 1 do 104 tiskani su u Zagrebu, a potom se *Hrvatski glas* tiska u Tiskari Bele Franka u Kolodvorskoj (danas Radićevoj) ulici 32, a potom u Prvoj hrvatskoj dioničkoj tiskari.

Nakon završetka Prvog svjetskog rata izbile su na scenu nove društvene snage u novoj državi. Stvorena je nova stvarnost, novo čitateljstvo s novim zahtjevima i sklonostima. Sve je to promijenilo značaj i izgled novina. Dotad tek provincialna glasila postajala su sve važniji čimbenik javnoga života. Jedina je stalna ostala cenzura. Zbog nje novinstvo mukotrplno traži odnos prema novoj stvarnosti.⁽⁵⁾

HRVATSKI LIST – OD POLITIČKIH IDEJA DO PRIČE O GRADU

*K*ada je *Hrvatska obrana*, 1919., u 18. godini svoga izlaženja napustila dotadašnji smjer hrvatske politike te prešla u klerikalne ruke, osjetila se potreba za novim hrvatskim glasilom koje će svoj rad nadovezati na stечevine i iskustva osječkih prvaka, a ujedno djelovati u novim političkim prilikama. Čim je u Zagrebu osnovana politička organizacija hrvatske inteligencije pod imenom Hrvatska zajednica, s dr. Franjom Papratovićem na čelu i pod lozinkom *Hrvati na okup*, odmah su osječki Hrvati pristupili toj organizaciji te osnovali svoj Mjesni odbor.⁽⁶⁾ Hrvatska zajednica zastupala je hrvatske interese i slobodu tiska u novoosnova-

Strana 4.

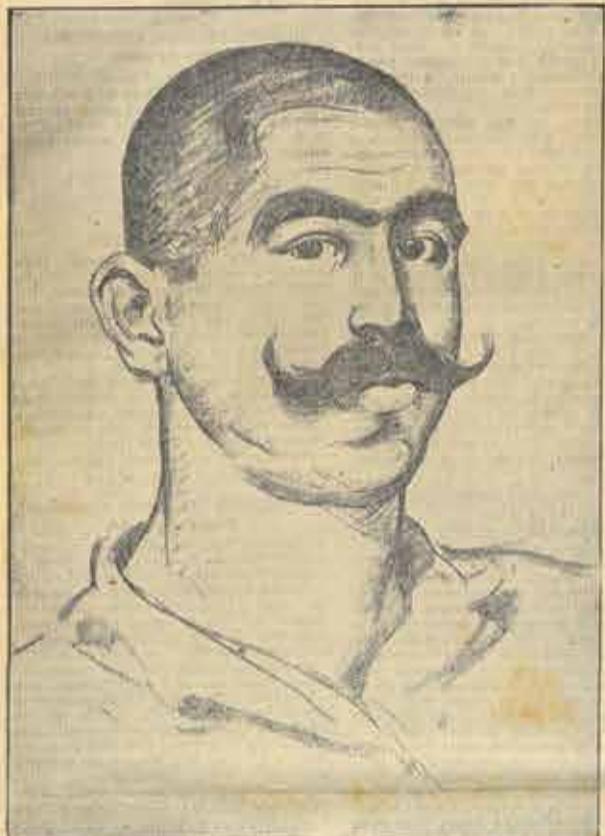
»HRVATSKI LIST«

Broj 126.

Razbojnici Čarug i njegova družina pred sudom.

(Cetvrti dan rasprave.)

JUCER NIJE PRISTUPIO NA RASPRAVU NIJEDAN SVJEDOK. — CIO DAN ĆITALI SU SE SPISI PO OPTUŽNICI. — NOVA ČARUGOVA DJELA?

Opt. Mije Rupčić.

Prijevodne rasprave.

»Vata Jovo...«

Rasprava je juče počela četvrti sata kasnije. Senat je, u pokrajnjosti, o nečemu vježao. Optužnici su se kroz to vrijeme međusobno razgovarali i zabavljali. Svi su dobro raspoloženi, osobito oni oko Čaruga. Jovo im nesto prijavljuje, a oni se smiju. Mora da je interesantno, jer se opt. Mihaljević guši u smijehu, a Seithoferu vrecaju suze na oči.

— Vata, Jovo, Bučje Kamensko! — veli jedan oružnik.

Mihaljević i Seithofer učestvovali su s Čarugom u građevni i potpunoj smrtonosnosti kod Bučje Kamenskog (napadaj na motor tvrtke Slavex). Oni djelo priznaju, a Čarug ne čo. Veli, da ih uopće ne poznaju.

Sam »kuna« Jure.

Una grupa po prozora također se zabavlja. Prijevijedaju jedan drugom, što je koji moći sanjao. Opt. Jure Jurković, koji je napulio Čarugovu družinu na svoga kuma Tomu Slavkovića iz Brodske Dubrave, da ga oplačkuju, kazuje, kako je sanjao nekakvu veliku vodu i preko te vode velik most, a na mostu toliko djece, da niti od njih mogao prijeći preko mosta. Ljubiči slušaju, ništa ne govore, samo »kralji Željeza« značajno kima glavom.

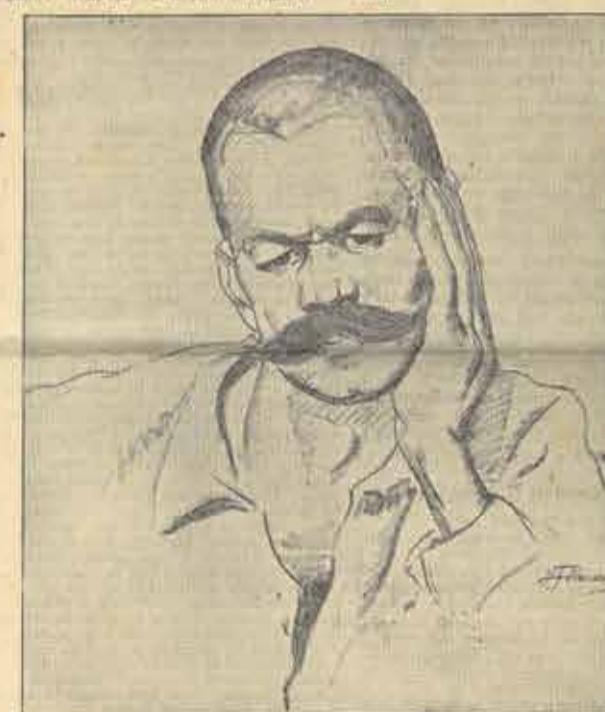
Čitanje spisa.

U 9.15 sati ulazi senat u dvoranu. Predsjednik g. Marković oglašuje raspravu otvorenom i odreduje čitanje spisa, pošto nije pristupio nijedan svjedok od one petorice neprešušanih svjedoka i grupe. Čitanje se počinje s »Kolom gorskog tlača« i umorstvom bokškog trgovca pok. Schlossbergera, pa dalje redom po optužnicama. Spise čita pred-

jedan udana žena. Muža je ostavila živu s dragim. Neki je dan u vestibulu pada u nesvest, kad su Čarugi i oružnici vodili u uze.

Nepodnosti perola.

Opt. Mije Rupčić zadnji je optužnici. Sjedi na kraju druge klune do prozora. Za njim se malo zna. A i on se diže novčenom, jer mu je Čarugovo žabljovanje prema opisuju onih u prvoj skupi. On je bez roke. Veli, da se malo i radi. Optužnica mediumum navodi, da mu je ruha odječana uči Svabu. Pratnici, nad ga je Radić htio oroniti, karlovec je zbog zločinstva silovanja. On se još inčim nije istakao, što bi svratilo pažnju publike. Tel je, kad ih je podvornik poskrpio mirisavom vodicom Radić je počeo da kise. Društvo su mu se učeli: »Si za sofu šaria, Šokolada!« I »Nije za crne Šokolade!« Radić se je čuo uručeno i

Opt. »kuna« Jure Jurković. — Čarugov »vidak« u Lici.

Pozlijepodnevna rasprava.

Nastavak čitanja spisa.

Pošto nije pristupio ni posljednje pojednik od svjedoka, nastavlja se na prijedlog optužnice i po diskrecionalnoj vlasti predsjednikovoj čitanje spisa.

Optuženi slušaju pozorno i često klimaju nječno glavama i značajno se pogledavaju. Sto li misle?

Tečajem čitanja konstatuje se, da u ovdasnjoj vojnoj bolnici nije izvr-

nje se osvrtao na zabadanja. On se uopće slabo upušta u razgovor s drugim. Kao da ne spada među njih. Glava mu je nekako čudno gradena, izgleda kao Kurd.

Nove prijave protiv Čaruga.

Državnom odvjetništvu u Osijeku stige su tri nove prijave protiv Čaruga. Oto Kessier, posjednik i Obonovac kralja Dugogsega, diže da Čarug ubio njegova oca Miroslava Kessiera i jednog sellaka (19. IX. 1919. god.). Ubio ih je, veli, Čista mira, kad su ga upitali, imao li oružni list na vojnoštu pišku, koju je imao kod sebe. Drugi je prijavio poznati Kristina Serić iz Jezera i Lici. Njenog sina Pavla Serića i ubil su (u kolovozu 1920. god.) u Mihdranu neki razbojnici, koji su ubilačkim tamošnjeg gospodara Tomu Ženca. Ona sada sumnja, da je to bila Čarugova družina. Treći je prijavu podnijeo Karl Johler, mjevac je Torza (u Bačkoj). Njegov sin takođe 24. kolovozu 1921. negreni uvali kod Novske, ubrijan je svom od 180.000 kruna i bacen je u vatu. Posao je zlikovci do danas nijesu riješili, arazi Johler, da je tu bila svoje peste Jovo Čarug. Obedi će ih u Obrovu, predviđa se je državni ministar, srušiti istražujući i Čarug da novčeve istragu, posuđujući Kessier kategorički tvrdi, da je to bio Čarug i da ga je s mogućim očnjima propozvan po silikama i vatu.

ZA OPROŠTAJ!

KOGA, COGNE, ZUKE, STUPLJIVO I DRUGO
KAO VALJAN COJOJKI ŠTO NI TRUS HVALE
IZLAZIO U MARIA KADOBROV I POMO
PREDOZIĆE UNNE, ROGATE I MALE.

ON JE BIO PREMET SHODOG RAJU GALL
AII SADA PAK OBICAJNO JABNO
DA GRADAN SVI SU EJERHTI GA DALI
MAKAR NIKO NIE TO UZKOGLA GLASNO.

NOVO VRIJEME KIC NOVE SLE NOSE
A NESTADE JEĐENE STAGNE OSUŠKA...
— I NEGOJE JOSNA SAGA GRO BOV
— OSUŠKA BESKO NOVE TRAVSATA...

U VEĆIM MJEZI SA JE TEZU ZASLAV
OSUŠCO ČE STARO PRČAT UNIČADI
— KLESNE KAKO NOVE ZGURJE GRADON NESTA
O TEAMVJAU STAROM, KAO NEKO PRČU.

Gradjanska tiskara d.d. Osijek

prosorice sa svim izradbenim vrstama: Galaksija, hranu brošure, novine, knjige, vježbnički objavci, posjetnički plakati, rečenice, letak, plakat, osvrtnečki list, itd.

Izradba objava. Podizanje kipa. Cijene osvrtne.

Osječka tiskara osnovana je u Kapodolskoj ulici 7. u dvorinu L. Rad.

Preplaćujte se na „Hrvatski List“!

IMPRESSUM

NAKLADNIK
Muzej Slavonije
ZA NAKLADNIKA
Denis Detling
AUTORICA TEKSTA:
Dr. sc. Marina Vinaj
FOTOGRAFIJE
Domagoj Topić
LEKTURA
Dr. sc. Marina Vinaj

OBLIKOVANJE KATALOGA I
PRIPREMA ZA TISK
Glas Slavonije
TISK KATALOGA
Glas Slavonije
OBLIKOVANJE
LIKOVNOG POSTAVA
Glas Slavonije
LEKTURA
Foto Art d.o.o.

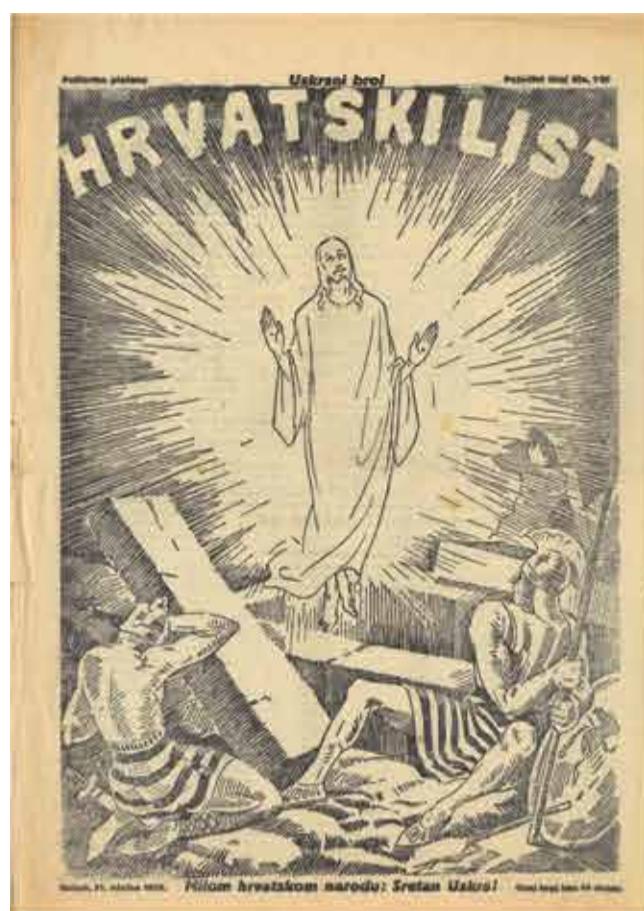
TEHNIČKA REALIZACIJA
IZLOŽBE
Vesna Barjaktarić
Janko Čelić
Siniša Galović
Igor Sabo
Sanja Sambol
EDUKATIVNI PROGRAM
UZ IZLOŽBU
Jesenka Riel

NAKLADA
300 primjeraka
ISBN
MSO
Glas Slavonije
CIP
Izložba i katalog realizirani su sredstvima Ministarstva kulture Republike Hrvatske te Grada Osijeka.

Štedljiva žena

Kupuje ponosno, manufakturama rođu same u
Jefinaj trgovачkoj kući Bräde Hahn

Grački L. Gračkičeva 47, Podgorica; Dani. avd. Jelčićević

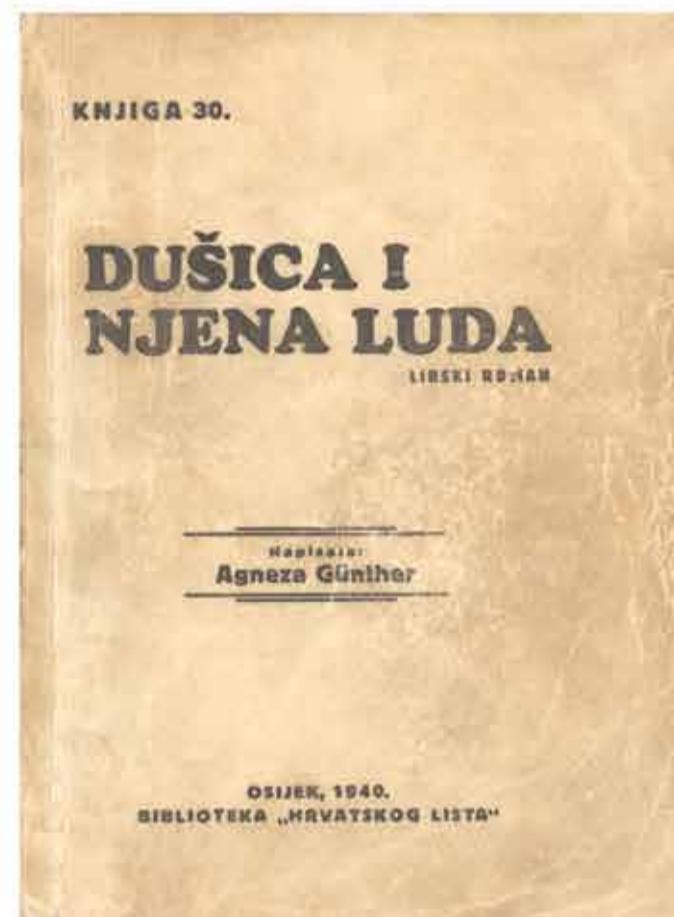
Osječki i slavonski Hrvati nijesu nikada bili bili
jesni strančari. Premda u većini, ali u smje-
si raznih narodnosti bili su izloženi najtežem
tudjinskom pritisku, te su najviše osjećali potrebu
slove svih pravih narodnih ljudi. I dok su u prosvjetu-
nom i gospodarskom radu slogan postigli znatnih
uspjeha, naročito u dizanju hrvatske svijesti, u poli-
tičkom su obziru slabije napredovali, ne toliko
radi stranačkih opreka, koliko radi loše organizaci-
je i klonutosti u koju ih je nesloga hrvatske oposi-
cije vazda bacila. Osnivali su novine i klubove u
Vukovaru, Mitrovici, Brodu i Osijeku i po drugim
gradovima; radilo se je kako se je dalo, ali uspjeh
je bio slab. Tek kada su se svi ti listovi i klubovi uje-
dinali u jednoj općoj stvari i pokretu, onda je bilo i
napretka. Izbori g. 1896., 1906. i 1908. to najbolje
dokazuju.

NA OKUP HRVATI!

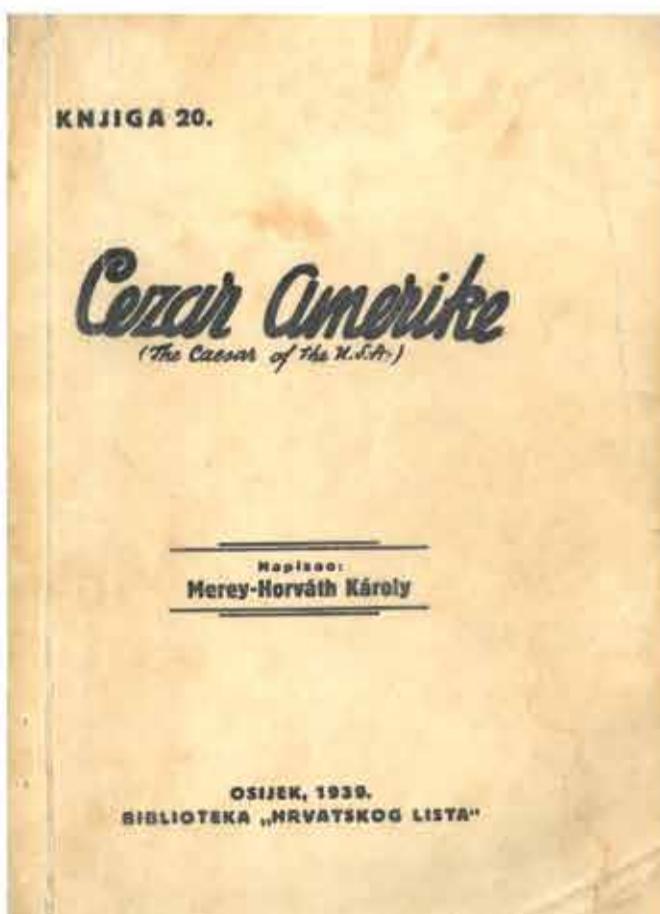
Dok se obave prvi nužni poslovi oko uredništva i
uprave, izlazit će "Hrvatski list" samo dvaput na tje-
dan i to četvrtkom i nedjeljom u 8 ujutro. Kasnije će
"Hrvatski list" izlaziti kao dnevnik, svaki dan u ju-
tro osim ponedjeljka i dana iza blagdana. Kako su
troškovi izdavanja, radi nestašice i skupoće materi-
jala ogromni, molimo sve pristaše i prijatelje Hrvat-
ske Zajednice u Osijeku, po Slavoniji, Srijemu, Ba-
ranji i Bačkoj, te bosanskoj posavini, da naš list živo
podupru pretplatom u oglasima. Čim više pretplat-
nika, to će naš list biti, naročito kao dnevnik, jefti-
niji. Sav prihod lista upotrijebit će se u poboljšanje i
proširenje njegovo.

HRVATSKI LIST,
4. SIJEĆNJA, 1920..
BROJ 1

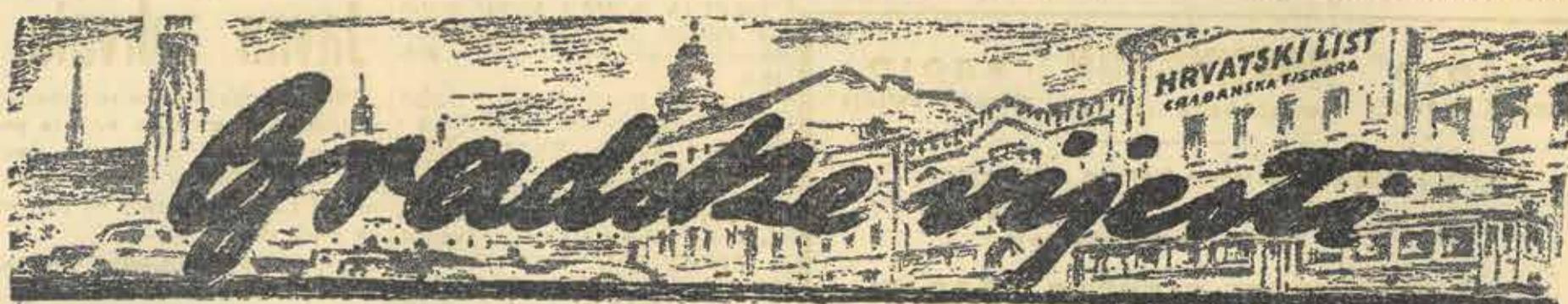
Knjige Hrvatskog lista

Božić, 25. prosinca 1939.

HRVATSKI LIST

Strana 105.

Sretan Božić!

Svima našim cijenjenim čitateljima, pretplatnicima, oglašivačima i poslovnim prijateljima želimo sretne i ugodne božićne praznike!

**„Hrvatski List“ i
„Gradanska tiskara“**

Nemoguće telefonske prilike u Osijeku

U gradu Osijeku osjeća se već nekoliko godina, da osječka telefonska centrala absolutno ne odgovara potrebama kako kod brojnih pretplatnika tako i svih onih, koji se danonice moraju služiti telefonom i pri tome uzrujavati zbog slabog funkcioniranja centrale. Podnesene su mnoge posve opravdane pritužbe i svojevremeno je obećano, da će i grad Osijek dobiti automatsku telefonsku centralu, ali od toga još nema ništa. Uredaj je sadanje telefonske centrale star i dotrajao, a u centrali je zaposlen i premali broj osoblja, koje vjerojatno ne može svestrati sav posao onako, kako bi to bilo u interesu stranaka. Govorilo se, da će se centrala popraviti i prema potrebi povećati broj telefonske, no i od toga — nema još ništa. Često stranka mora čekati na telefonu po desetak minuta dok se centrala javi, tako da bi čovjek u gradu prije došao pješke do osobe, s kojom želi govoriti, nego što bi došekao spoj. Kako je poslovnom svijetu dobra telefonska centrala neophodno potrebna, krajnje je vrijeme, da se već jednom riješi i uredi pitanje osječke telefonske centrale, tako da grad Osijek dobije automatsku telefonsku centralu.

† Manda Klajić, kućanica, umrla je nakon duge i teške bolesti u 75. godini života. Sprovod je danas u nedjelju u 3.30 sati po podne iz mrtvačnice na rkt. groblju u Donjem gradu. Pokojnicu oplakuje rodbina. — Počivala u miru!

Na prvi dan Božića proslava božićnog drvca u Gradskom vrtu.

ROYAL TONKINO u stinoti gangsterskoj senzaciji

Danas premijera Hupre Bogart i Hijene Newyorka Kay Francis

Iz političke pisarne HSS u Osijeku

Svim suradnicima, članovima i pristašama Hrvatske seljačke stranke kao i cijelokupnom građanstvu i seljaštvo grada i kotara Osijek želimo

ČESTIT BOŽIĆ!
SRETNU NOVU GODINU
Sa hrvatskim seljačkim pozdravom

Kotarske organizacije HSS za grad i kotar Osijek.

Vjenčanje. Na treći dan Božića, 27. o. mj. vjenčat će se u crkvi sv. Petra i Pavla u Gornjem gradu, u 8 sati popodne g. Ivan Spehar, trgovac u Sušaku, sa gđicom Bebom Galovac, diplom. pharm. kćerkom našeg uglednog sugrađanina g. Josipa Galovca, velergovca i predsjednika Trgovačko-industrijske komore u Osijeku. Mladoženji će kumovati g. dr. Mladen Horvat, odvjetnik iz Beograda, a mladenki g. dr. Pavao Marčec, potpredsjednik Stola sedmice u Zagrebu. Čestitaju se primaju u crkvi, poslije svečanog čina. Bilo sretno!

Vjenčanje. Gosp. Ljubomir Martinac, činovnik Ouzora i gđica Danica Matković, kćerka željčinovnika vjenčat će se dana 26. prosinca u 1/2 4 sata poslije podne u Donjem gradu u rimokatoličkoj župnoj crkvi. Kumovati će Šime Barać inspektor finančne kontrole i dr. Bogdan Hešter, gradski fizik.

Božićni školski praznici na gimnazijama. Ravnateljstvo muške i ženske realne gimnazije u Osijeku saopćuju, da će prema odluci Banske Vlasti odjela za prosvjetu božićni školski praznici trajati od 23. prosinca o. g. do zaključno 10. siječnja 1940. god. U četvrtak 11. siječnja nastavlja se redovita obuka. Ovo vrijedi i za gradansku školu.

Slika iz foto-ateljea Varnai je otvorena ukras svakog doma! Pogledajte izloge!

RASPORED ZA BOŽIĆNE BLAGDANE U GRAND HOTELU. Na oba dana Božića čajanka sa artističkim rasporedom. Na večer artistički raspored i ples. Velike pripreme za Silvestrovo, gala silvestarska večera, bar, dekorirana dvorana i specijalni artistički raspored. U 12 sati izmena. Rezervirajte vaš stol. Ulaz besplatan.

URANIA KINO

Samо u nedjelju, na Badnjak

24. o. mj. velika premijera snažnog velefilma na njemačkom jeziku ROMAN „HRVATSKOG LISTA“

GOSPODARI OLUIJE

u glav. ulog. Spencer Tracy, Freddie Bartolomew i Mickey Rooney

NOVOSTI

Iz cijelog svijeta i najbolju razonodu pruža luksuzni super

jer i danju prima evropske i van-evropske stanice kako i čisto.

Prodaja i na otpлатu

Donosimo osim toga ORION 5 cijevni popular super na mješovitu otpлатu
od dinara 180-

JOSIP ŠENGILI, OSIJEK
Županijska ul. 6 i Jelačićev trg. 13

Božićna priredba. Na drugi dan Božića daje se u dvorani čo. kapucina dječja božićna priča »Jelova granica« i »Božić kod patuljaka«, dječje igre u jednom činu, sa živom slikom i jaslicama. Čist prihod ove priredbe namijenjen je sirotinji III. reda sv. Franje. Početak u 5 sati po podne.

Za Božić nabavite prikladne i jedinstvene darove u Francuskom Magazinu, Osijek, Kapucinska 15. Pogledajte izloge!

Na prvi i drugi dan Božića veličanstveni božićni raspored

Grijesna noć
Pola Negri

Svetislav Petrović i Sabine Peters
U pol 11 sati matineja „GOSPODARI OLUIJE“.

Božić, 25. prosinca 1937.

HRVATSKI LIST

Strana 48

ŠAH

PROBLEM BROJ 333
Bijeli vođe i daje mat u dva potresa

Partija broj 333. — Španjolska igras

Bijeli: Cerni:
Vigodnikov. dr. Alekšin.
1. e2-e4 c7-c6
2. Sg1-f3 Sb8-c6
3. Lf1-b5 a7-a6
4. Lb5-d4 Sg8-f6
5. 0-0 Lf8-e5
6. Sf3xe5 Sg6x5
7. d3-d4 Sf6xd4
8. Tf1-e1 Lb5-e7
9. Te1xg1 Sg5xg6
10. Sh1-c3 0-0
11. Sc3-d5 Lc7-d5
12. Dd1-f3 f7-f5
13. Lc4-b3 Kc8-b8
14. Te1-c2 f5-f4
15. c2-c4 c7-c6
16. c4-c5 f4-f3
17. Sg5-h6 d7-d5
18. Sh6xg5 Sg5-g4
19. Dc3-c5 Ld5-c5
20. Td1-e5 Lb6xg6
21. d4xg6 Sb8xg6
22. Dc5-d4 Dg6-d4
23. Lc4-d5 Dd4xg6
24. Ld1-c2 Dg6-c5
25. Lb3-d2 Dc5-c4
26. Kg1-h1 Dc4-c5
27. Tc1-f1 Lc8-b8
28. Sb8-c6 Sg6-f4
29. Tc1xg6 Lb8-c2
30. Tc8-g2 f2xg2
31. Kh1-g1 Sf4-e2
32. Kg1xg2 Sg2xg4

Bijeli predaja je imao Badnjak doći pratio i tuđino, nimalo radoši se da mu se kaže za lataj. Ti doći turnir u ruke u sljepom i zatvorenim salone letati, a ja vi — možda zadržan u kakve kućine — čitati. Rješenje problema broj 332: 1. c3 — e1; Kf1-e1; 2. Sg5-c6; Kd1-b1; 3. c2-c3; po vije: 4. b3-b4.

I dol je se vratiti a preći igrati i ne dosegavši Sarov, a mali plasti lince, a krajma demno kobilj biti, ponovo će tuge falenskoj svet svetog koji rabi, i napokon demno nad stari raspovor.

Prije će vječi biti prijebar, ako smo već prije u mreži ostali, već dol, da demno siljenečki Badnjak u mreži sela ostali. (Konačno, tako smo doma smješteni i ušli u mimo magli id.)

Prijeti dol, kako demno gusići u mreži, ijepe stravljivati put, kojim se za stranicu u mreži solo kroče, jer dolom: ušli u mrežu ne demno smeti da tanasnjadje bude veće.

All koko? To ćeš postići a neštoši pokreta ruku!

Zlatko Majin (Zagreb): Sami ćemo biti na Badnjak (Mom oca)

A kad bijeli od sunja danemo na dnevnu vrata, stari je garni su živice izvedene ulicama, a oni će dobiti vam i zaduženo pred nama stari. Bićemo tako bijeli, od sunja tako bijeli, da nis u se prepoznaš. Ellistice oči odvrat će radoši, što u njima dobi, a amazonska lica djece Uvidimo da se iz grada Suditi, i dol u svih luka unutarnjim lučom vrati, stric će nam Nikola rukama prepozna mediti. Jedina čista lara je u ruke u radu, a kod blizu poluciš dođe siva uro no mala, dignus će ne mlađi i crni u stolici, a oni spremat će, u polnoču lise. I malo kusnje po tvrdini sruši, biljni će mornar kraj leđa na hajfima, seje de kraj nas pjevati Čirov glaz solo monci de Kuburuma gusati.

— O, svu te drukčije boli stege oduje u gradac, prijeti demno drugo i riječi će sve štiteći toči. Slike će se pred mene redati tako uverljivo živo, i velike će preminute dati mi posljednji riječi.

Badnjak će se činiti još telom, praznji: mali će pjevati, da bi vescijje bilo, ali nisun preši riječi zadužiti će glos i lanci, što ih će datat pjevati, past će joj na krov.

Radoši nemu će preštati lica kad se u vojetku svoga pred mima bude miši bor zeleni, i razde demno se redi u svog krevet, a mnogo tuge u eru, a Bodnjak će et nos odici tako tiko, tiko.

Božić, 25. prosinca 1937.

HRVATSKI LIST

Strana 49

Na nečekanej modi

Kako ćeš odebliati?

Mali kucenjaci

Japan tira lesosa na pojn

Električne instalacije, elektro materijal, radio-aparati, najpovoljnije kod ti.

Franjo HOINKI-Osijek I.

Božić, 25. prosinca 1937.

HRVATSKI LIST

Strana 50

Hrvatski nije rekla konačnu riječ

Francuska se srećno i srećno

Teške posljedice napada na Papanastaziju

Georgije zahvaljuje političke stranku

Traži se osloboditi u Srbiji

Jedan prošao Hinko

Bosilj, 25. prosinca 1959.

HRVATSKI LIST

»Riječ privreda«

Štampa u službi naroda

„Gradska tiskara“ i „Hrvatski List“ u Osijeku jedino moderno uređeno novinsko štamparsko poduzeće u istočnoj Hrvatskoj

U Osijeku, sredinom prošnjeg

Govorimo li o stampi, moramo spomenuti epohalni godišnji 1434., kada je Johann Gutenberg izmio tiskar. On omogu vremensku do slavu razvila u ova tehnika i uslijedio do neuslovne visine. Gimnasti strujevi, uredaji za slaganje, štampanje, ofset, litografija, ciklofotografija, i t. d. — sve je učinilo imenujevo hrvatskog književnika vježbu. Od primitivnih naprava na ruci pogonjanih na komplikovani strojevi za književnik, za novine i časopise te m. a. sve druge vrste; sa jednostavnim višenamjenskim tiskom i slaganjem — vrućim savremene tehnike: offset, foto-tisk i foto-fotociljanje, te giganati našega vježba: aeronautički rotacioni strojevi. Način na koji se posloni pravačištvo tiskarne u velikom maticnom. Rotacioni strojevi izrađeni svaki intenzivnog opseg stranice novina ogromnom brodom do 30, 50 i više hiljada primjeraka na sat. Ali ne samo to! Oni te novine redi, slavi, pakuju i adresiraju. Sovlješ je sponsoruti, koliko su komplikovani takvi univerzalni strojevi po svojoj konstrukciji i da je danas ručni pogon nadomjestio motorna magazin. Moderno uređeno štamparsko raspodjeljivo takvima savremenim pogonom, već prama avri kojeg je tiskara uručila.

Eto, dragi čitateli, ovih nekoliko redaka samo je uvod u one, što vam danas želim reći. Žeši mi je, da vam, što je mogeće bravo, opisatemo naše poduzeće: n-a-s-t-i-k-a-r-a i-a-n-s-i-t-a, da biste imali malu predrudbu, kada citate „HRVATSKI LIST“. Kako se tehnički svladavaju svi taj veliki posebni potrebi od dogradja u svjetlu, pa do gradnjeg Betta, koji vam se dinišavaju u kući sa vašim informacijama, pravila i takavu.

Pomognite čemu vas odvesti u slike:

Foto: »Korica, Osijek.

Napomjeriti slaganje strojevi koji slavi redak po redak »HRVATSKOG LISTA«.

Foto-eklografija Gradske tiskare k. d.

Redakcija i redakcijski redakcija, na kojim se slupaju »HRVATSKI LIST«. Na slobodnoj policijkoj postojeci papir, koji će se pregraditi vlastitim brodama sredstvom, pretvoriti u slike i sljedeće primjerke »HRVATSKOG LISTA«. — Robot za ispisivanje datata u sredstvu.

gospodarstvo jedino dobro organizirano novinsko poduzeće — jedna pola sata mokro što se sedi grafički. Ne mogu se osudit! Mi bismo vam, da, svakih pola sata mogli dostaviti novi list! Samu kudu biste ga htjeli platići! Aha, redi se, te vi vjerojatno na radu bao i mi poslednji redak-aparatu!

Prevratiš ste se! Mi te vjerojatno dobitavamo dodatne radio-telegrafiske prenosne novinskih agencija, ali u neobnovljivoj novinskoj tehnologiji sljedeće. Uvratljene činjenice vjerojatno

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

jeve, od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršetke izvještajne simboli, Vježbe i površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefarad« u Elamu, »Transpresa« u Budimpešti, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., t. d.) sahran vijesti, i. e.

ili agencija sačinjava blizavice, redakciju i vježbe od kojih jedan dio vidiće, ali sliči. Mnogi od tih strojeva stave književnika, književnika i drugog područja, a drugi specijalne doma mrežice bogate i raznolike. Ovi dobro, ali i mali, ali gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vježbi hrvatske — tako bi se mo-

ne strošogramom odmori se dobiti, a vježbe i svršet

Ford je ipak Ford!

1937

U izradbi i opremljenosti novi Ford je dostigao najskuplje automobile.

Svojim V-8 motorom Ford je prestigao ostale, jer taj motor po snazi, izdržljivosti, trajnosti i ekonomiji potrošnje goriva danas nema premeća.

NOVI GRAF-FORD NA HRVATSKOJ ZLIZOBI AUTOMOBILA 1937.

Uz ovu ilustraciju možete vidjeti ledenarsku listicu u broju 19 od 11. o. m. danas alkoholni smog Ford automobilu i sa strani 15-tog ova vijest:

Firma Graf & Söhne, najstarija austrijska tvornica automobila, nudio je današnji korak u svome razvoju de građevi novčanog automobila time, što je započela dinamičnu izradbu najskupljejeg Ford automobila. Na taj način stvaraju se austrijski kolci, koji pojavljuju sve prednosti po cijelom svijetu preko svih Fordovih vrata.

Tako nastali Graf-Ford je idealan izvor snage, elegancije i ekonomičnosti. On daje slobodni start, brzo postizanje maksimuma brzine, jednostavno rukovanje, estetiku i okretnost, a ne to još i posebnu sigurnost i pouzdanost Forda, od kojeg je do sada izgradio preko 35.000.000 automobila.

Motor Graf-Forda je slijed: 8 cilindri u V-formi, sa 3,6 lit. kubaturo austrijske, jedinstvene među R. N. te daje kolima brzinu od 130 km po sata.

Očitice: termična i hidromatsko kabele, vrlo čitljivo opremu, kakvoga se danas nije moglo naći u najskupljim vozilima. Upozorjiva je zadnjidržljiva limanta, da bi se postigla najveća udobnost. Nepristupačno stablo sa svim perovima i kočnicama na milijunima broja bira prekidanje konstrukcije, da je upućena sigurnost u vezi.

Graf-Ford prihajaće na prvi put u Austriji na Wiener Frühjahrsmesse 1937 kod firme Graf & Söhne na mjestu br. 1069 i kod firme V. L. Simm, Ford autorizirane, na mjestu br. 2049.

Pošto je time jedna od najstarijih tvornica automobila visokih kvaliteta i u vlastitoj pobudi prekupila pravo, da gradi originalne FORD automobile, netreba bolji dokaz za prednosti i savršenstvo našeg sadanjeg FORD automobile.

Ovu vijest dajem rado na znanje svim posjednicima FORD automobile i našim budućim kupcima, pruzajući im time još jedan dokaz, da naš V-8 FORD automobile danas predstavlja apsolutno savršenu koču svoje klase.

Zastupnik Ford Motor Company-je

Rudolf Nagy, Osijek I.,

Radićeva ulica broj 20.

Reklame

Reklame

Mandićevačko vino
dobiva se od 10 litara na više
Siler Din 5. - bijelo Din 6.
OSIJEK I. Reisnerova ulica broj 17.

Gradanska tiskara Osijek
izraduje sve vrste tiskanica brzo,
solidno i jektino te se preporuča
cij. gradanstvu, svim privrednim
krugovima, nadleštvinama te pro-
svjetnim i športskim društvima.

Kapucinska ul. 16 - Telefon I. -

**Ova kisikova kupelj uklanja
Vaše kurje oči**

Kurje oči koje
Vas muča, peku i
bole, izlaze s korijenom
nakon ove ljekovite kisi-
kove kupelji. Nema više боли
i opasnosti, nestale su zauvi-
jek. Dodajte vodi toliko Saltrat
Rodella da sliči mlijeku, pa onda
stavite noge u ovu kupelj. Tvrda
koža, otekline i kurje oči posve-
ma će nestati. Saltrat Rodell se
prodaje u svim apotekama, dro-
gerijama i parfumerijama. Cijena
mu je neznačna.

Štedljiva žena

**kupuje pomodnu, manufakturnu robu samo u
Jeffinoj trgovačkoj kući Braće Hahn**
Osijek I., Desalina 47. Podružnica: Donji-urad, Jelacićev tra.

Ljudevit Szinicz
veletrgovina željezom i željeznom robom
Osijek I., Strossmayerova ulica 3-5
Dobavlja sve potrebito
trgovcu
seljaku
obrtniku
graditelju
i razne praktične novosti za domaćicu.

Nedjelja, 17. travnja 1938.

HRVATSKI LIST

100000

Važno

za industriju i trgovinu!

Uredili smo novu najmoderniju

FOTO-CINKOGRAFIJU

u kojoj na savremen način izrađujemo
sve vrsti klišeja:

crteže (fototipije)
fotografije (autotipije)
višebojne (kolorirane)

Primamo narudžbe, koje izvršujemo brzo, solidno i jeftino.
Naša će moderna cinkografija zadovoljiti i najvećim zahtjevima!

Gradanska tiskara Krvarić i Pavišić k. d.

Osijek I., Kapucinska ulica broj 16, telefon broj 5-20

Božić, 25. prosinca 1939. Hrvatski List >Riječ prihvader

B 16-2   B 16-3   B 16-1   B 16-4   B 16-5

Zimske kabанице moderne, praktične i jeftine!

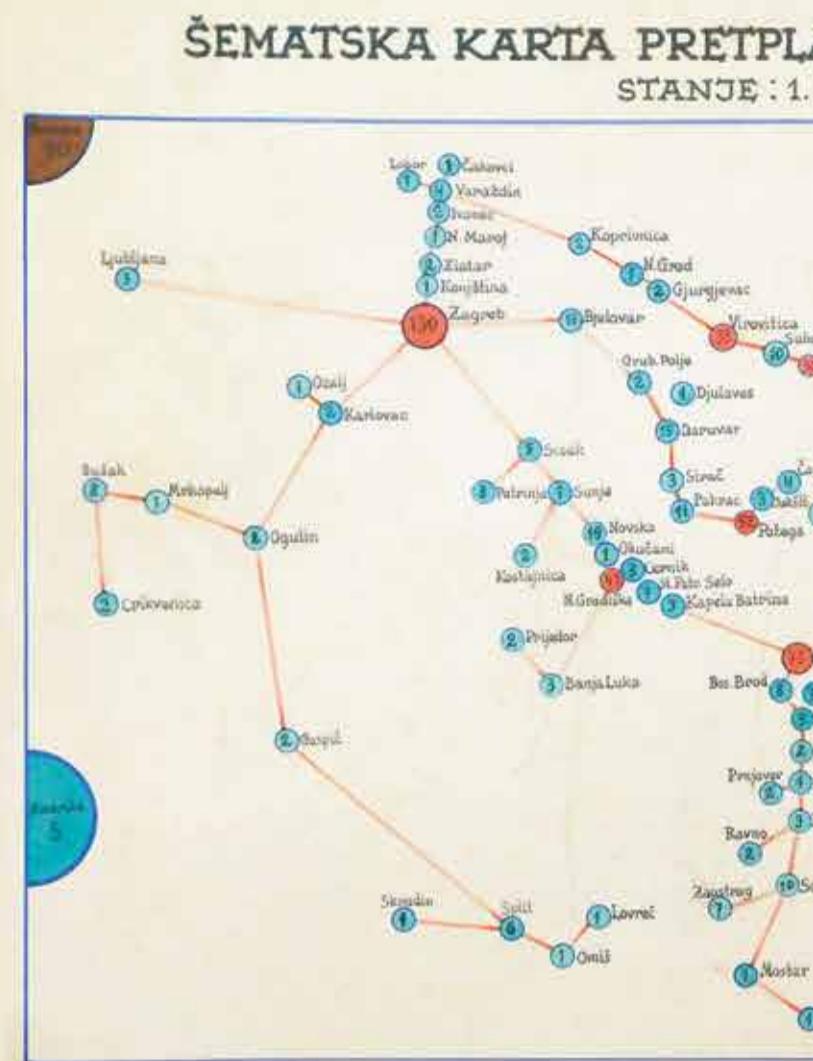
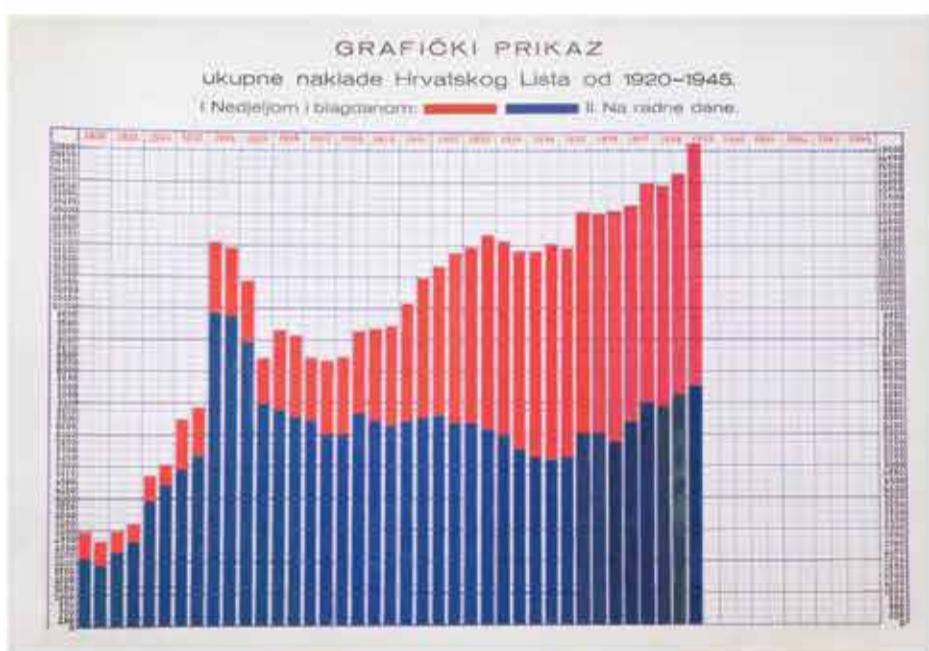
Kabana B 16-1 , od jednokrige vune dlanica s ramenom modernog dizajna, modulnoj tankicama i bočnim, učinkujućim vratom. Bla 380.-	Kabana B 16-2 , od petocrničnog pregraničnog materijala s ramenom kojeg, poseću dve tankice, učinkujućim vratom, dužim, da spajaju se u obliku mreže. Bla 380.-	Kabana B 16-3 , od jednokrige vune dlanica s ramenom modernog dizajna, modulnoj tankicama i bočnim, učinkujućim vratom. Bla 380.-
Kabana B 16-4 , od jednokrige vune dlanica s ramenom, čepotom i izrezom legenđadom otvaračem, do bekana valjkastim polutankicama. Bla 380.-	Kabana B 16-5 , od jednokrige vune dlanica s ramenom, čepotom i izrezom legenđadom otvaračem, do bekana valjkastim polutankicama. Bla 380.-	Kabana B 16-6 , od jednokrige vune dlanica s ramenom, čepotom i izrezom legenđadom otvaračem, do bekana valjkastim polutankicama. Bla 380.-
Kabana B 16-7 , od jednokrige vune dlanica s ramenom, čepotom i izrezom legenđadom otvaračem, do bekana valjkastim polutankicama. Bla 380.-	Kabana B 16-8 , od jednokrige vune dlanica s ramenom, čepotom i izrezom legenđadom otvaračem, do bekana valjkastim polutankicama. Bla 380.-	Kabana B 16-9 , od jednokrige vune dlanica s ramenom, čepotom i izrezom legenđadom otvaračem, do bekana valjkastim polutankicama. Bla 380.-
Kabana B 16-10 , od jednokrige vune dlanica s ramenom, čepotom i izrezom legenđadom otvaračem, do bekana valjkastim polutankicama. Bla 380.-	Kabana B 16-11 , od jednokrige vune dlanica s ramenom, čepotom i izrezom legenđadom otvaračem, do bekana valjkastim polutankicama. Bla 380.-	Kabana B 16-12 , od jednokrige vune dlanica s ramenom, čepotom i izrezom legenđadom otvaračem, do bekana valjkastim polutankicama. Bla 380.-

Sretan Božić i uspješnu Novu Godinu!

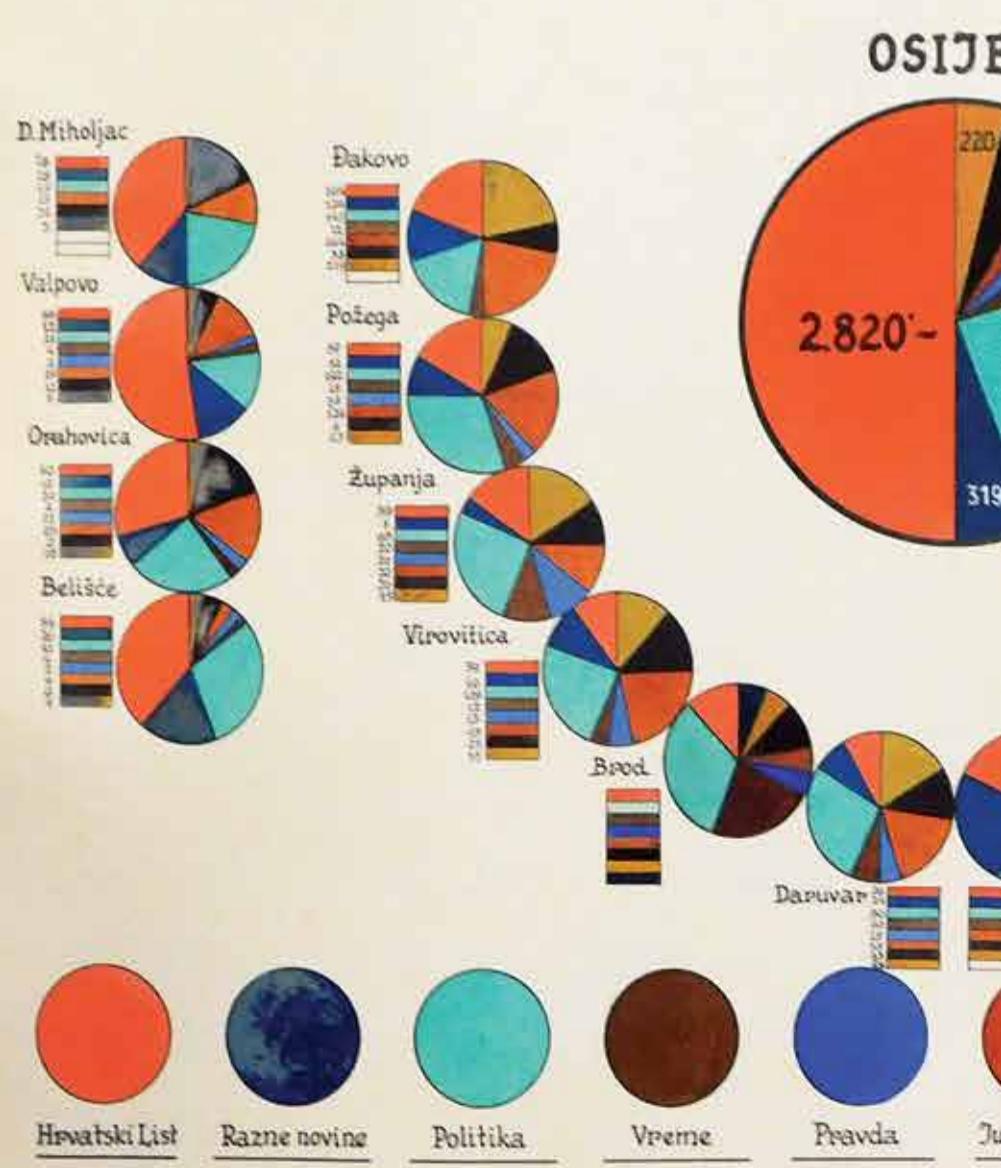
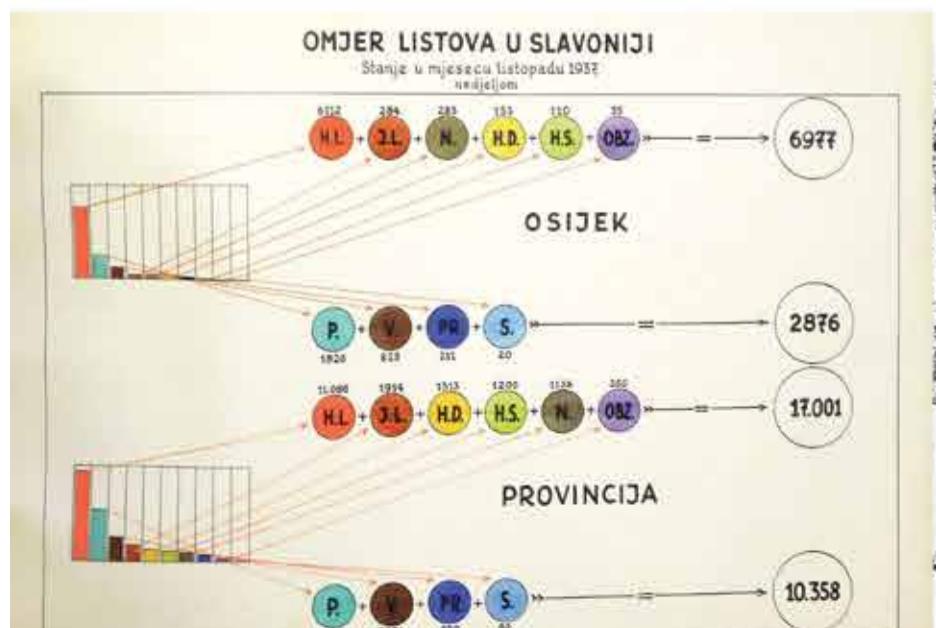
Čekaju vas težki zadaci, najviše će vam i načeli izbor robe, obožavate moći ne osigurati, a interes učiniti mnogobrojnim potrošačima.

Švi naši napori idu natim, da se isporuči svaki zadaci.

Kastner & Öller
Zagreb 416

BLOKADA PODRUČJA
po drugim novinama
Stanje u mjesecu

Hrvatski List

Razne novine

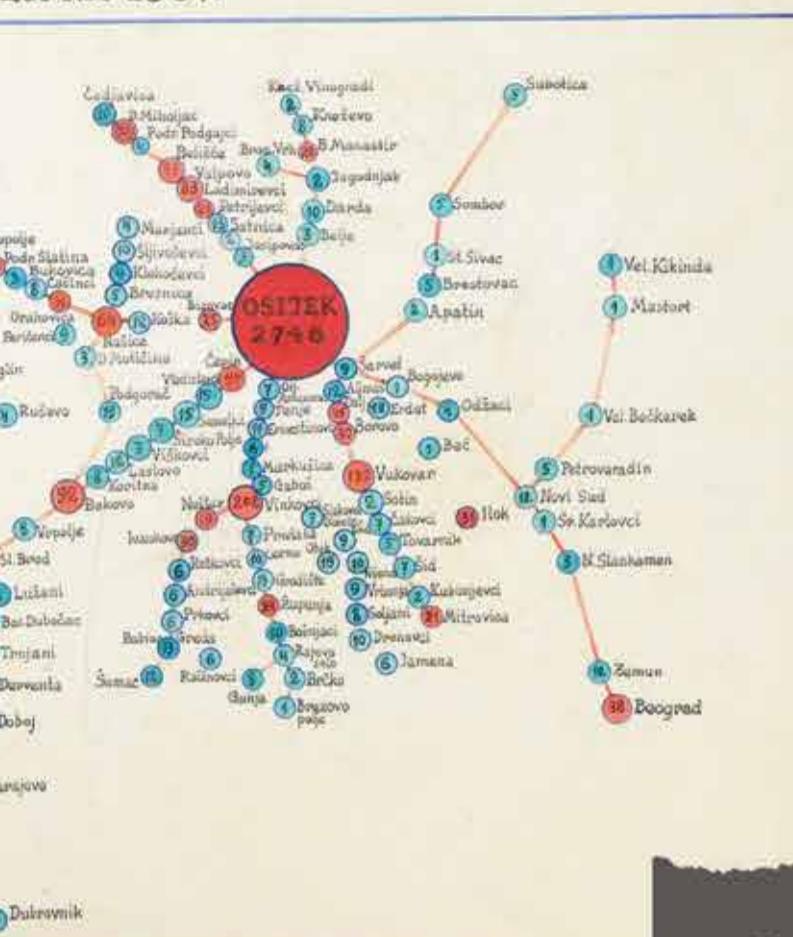
Politika

Vreme

Pravda

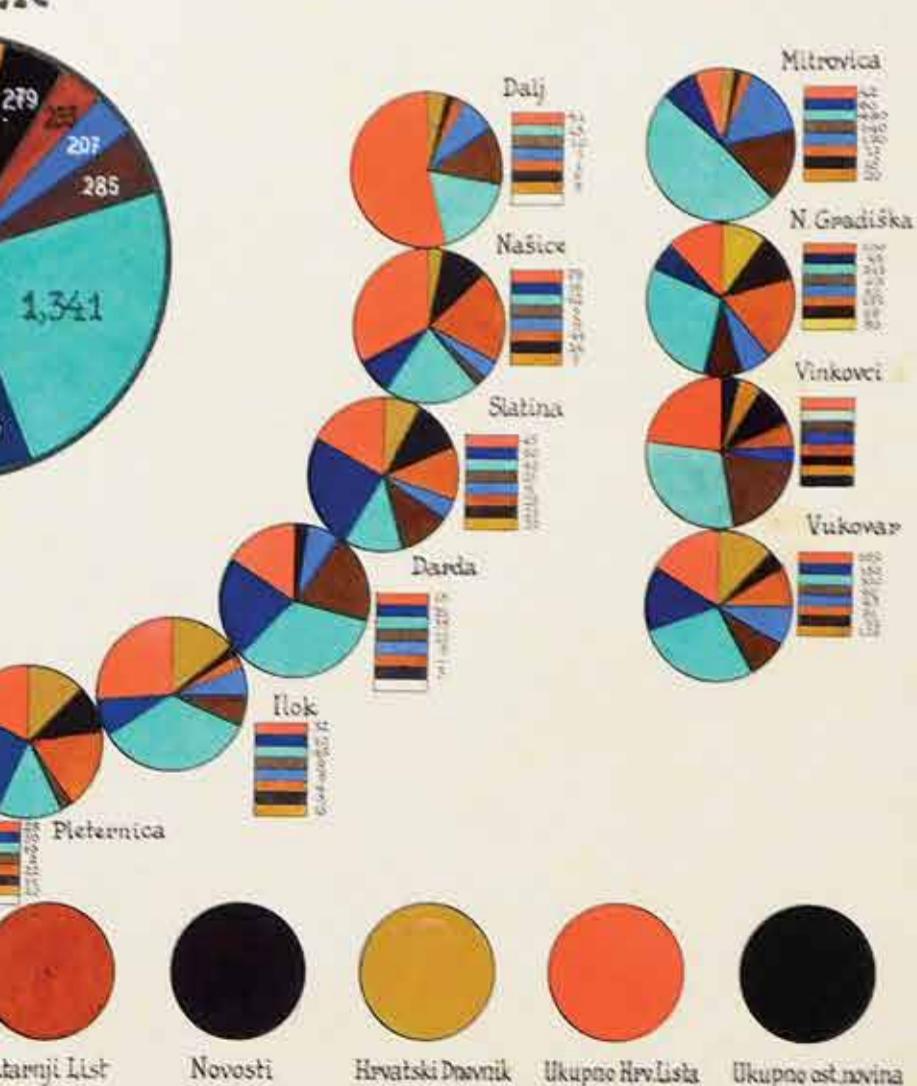
ATNIKA „HRVATSKOG LISTA”

LIPNA 1937.

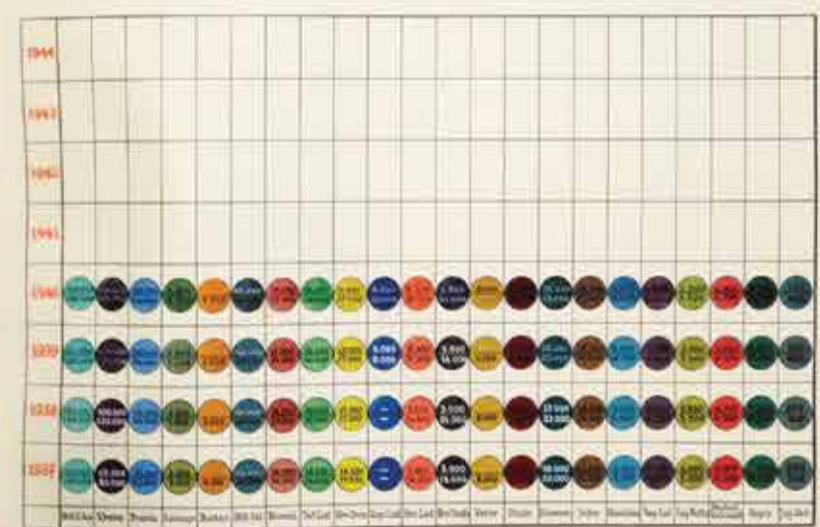

Grafikoni

„HRVATSKOG LISTA“
a (na radne dane)
ču rujnu 1936.

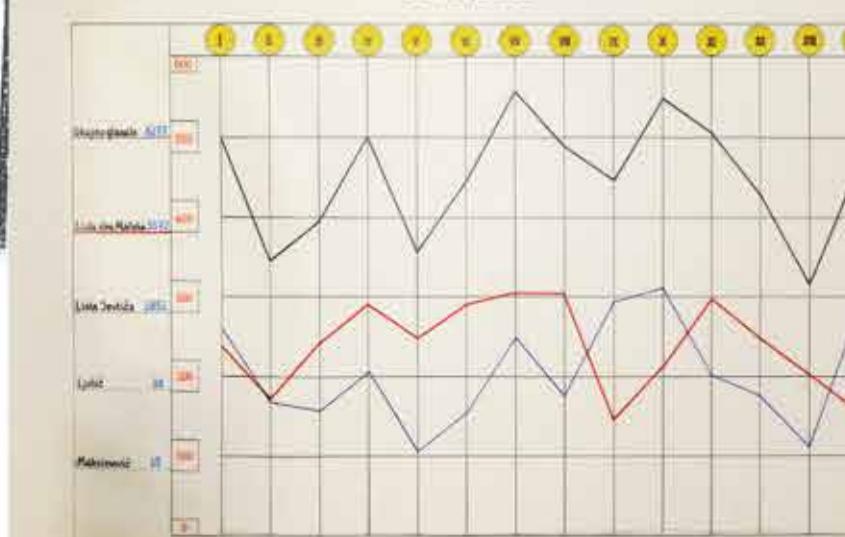
PRIBLIŽNA NAKLADA NAJPROŠIRENIJIH LISTOVA STANJE KONCEM GODINE

GODIŠNJI NETO-PROMET
na osječkoj i vanjskoj preplati od 1920. do 1945.

IZBORI ZA NARODNU SKUPŠTINU
5. svibnja 1936.

HRVATSKI LIST U VRIJEME DRUGOG SVJETSKOG RATA

Osnutkom Nezavisne Države Hrvatske prestaju izlaziti svi stranački i informativni listovi koji su tiskani u bivšoj državi. U Osijeku i dalje izlazi *Hrvatski list* kao jedino dnevno glasilo, no sada po diktatu novonastale političke situacije unutar NDH uz isključivanje građanskih i ljudskih sloboda i ograničenje javnoga govora i tiska⁽¹⁾. Nepoštovanje strogih pravila kako i što pisati nosilo je teške posljedice. Jak nacionalni osjećaj s početka izlaženja *Hrvatskoga lista* dvadesetih godina 20. stoljeća nikako ne treba brkati s nacionalističkim stajalištem niti povezivati s fašističkim nakanama pojedinaca u ratnim dogadjajima i godinama Nezavisne

Države Hrvatske.
U okružju ratnih informacija nazire se život grada u ratnom okruženju, smrti i stradanja u pabircima života, straha, oskudice i neizvjesnosti. *Sumrak Hrvatskoga lista* naslućuje se već 1943. godine, a 1944. i 1945. godine listu je vidljivo smanjen broj priloga, rubrika i stranica. Kako se bližio kraj II. svjetskog rata, neizbjješno se kraju približio i *Hrvatski list*⁽²⁾. Gradanska tiskara, u kojoj se tiskao *Hrvatski list*, bila je izravno pogodena u vrijeme bombardiranja Osijeka 1944. godine. Izgorjelo je tada potpuno skladište papira. Posljednji broj *Hrvatskoga lista* izšao je na dan ulaska partizana u Osiek 14. travnja 1945.

⁽⁹⁾ U Muzeju Slavonije sačuvani su dijelovi rukopisne mape Grafikoni "Hrvatskog lista" od 1920. do 1945. u kojima možemo pratiti poslovanje "Hrvatskoga lista", Službu vanjskih dopisnika lista, popis preplatnika 1935. godine, prikaz naklade 1920. - 1945., promet "Hrvatskog lista", prikaz vanjske prodaje 1920. - 1945., popis vanjskih preplatnika prema zanimanjima.

⁽²⁾ Kretić-Nad, Isto, str. 94

UREDNIŠTVO I UPRAVA "HRVATSKOG LISTA"

Osječani su dobili glasilo suvremene konceptije, kvalitetnih tekstova te izrazito nacionalnog izričaja, koji je posebno istaknut u prvim godinama izlaženja. No, vremenom se sve više okreće čitateljima, njihovim interesima i željama i postaje, prije svega glasilo grada, u svim njegovim segmentima življenja. Sve to utjecalo je i na kontinuirano povećanje naklade⁽¹⁾ te široku rasprostranjenost čitatelja koji su ga s pravom odredili kao jedno od najkvalitetnijih dnevnih glasila medurača. Izlaženje je počelo na četiri lista, redovito povećavajući broj stranica na osam i deset, a u blagdanskim izdanjima, uz posebne priloge, imao je i do četrdeset stranica.

Valja istaknuti da su se tijekom više od dva desetljeća izlaženja mijenjali glavni urednici: Lujo Vice, Tomislav Diklić, Kerubin Šegvić, Josip Pavišić, Ivan Brkić, Ivan Grubiša, Dragutin Hoffbauer, Matija Kovačević, Franjo Babić, Kamilo Krvarić, Zvonimir Benasić.

Uz priloge iz zemlje i svijeta na prvoj stranici, donosi *Hrvatski list* priloge o dogadajima u široj okolini te opširne gradske vijesti iz gospodarstva, kulture, sporta... Donosi izvješće o vremenu te burzovne vijesti. Poput ostalih glasila donosi zadnje kratke vijesti, oglasne priloge te vrlo kvalitetne i rado čitane feljtone.

Članci su u početku tiskani u četiri okomita stupača, uz istaknute naslove rubrika. Kasnija godišta prihvaćaju suvremeniji izgled stranice s istaknutim vijestima na naslovnicu⁽²⁾.

Hrvatski list rezultat je potpuno nove uredivačke politike informativnih glasila u Hrvatskoj, pa tako i u Osijeku. Glavna vijest postaje ono što je nekada bio uvodni članak, dominira novinama, on privlači čitatelja. Uvodni članak prelazi na drugu stranicu, kratak je i jezgovit.

Znanje novinara mora biti široko, on mora biti dovoljno obrazovan, ali i brz, jer prošlo je vrijeme pisanja rukom i dugog stiliziranja tekstova. Novine šire krug svojih čitatelja, sve više ih čitaju žene koje traže svoje rubrike te djeca.

Važno je dobiti brzu i svježu vijest, stoga se povećava i broj dopisnika iz drugih krajeva. Nad svima budno bdiće urednik koji mora biti obrazovan, ali i vješt organizator. Odlučnije od stranačke pripadnosti bilo je njegovo ideološko nadziranje.

Dakako da i u *Hrvatskom listu* vremenom pronađazimo sve ove karakteristike. Zanimljivo je navesti da su vlasnici *Hrvatskoga lista* angažirali ekipu francuskih okulista koji su trebali odlučiti o odnosu veličine slova, novinskog stupca i stranice odgovarajuće ljudskom oku⁽³⁾.

Popularnost i čitanost *Hrvatskoga lista* naglo je rasta, tako da se broj pretplatnika od 1700, krajem 1920. godine, popeo na 600, 1923. godine. Nisu to mogle sprječiti niti žestoke borbe s režimom koji je list često pljenio, pa i obustavlja.

Naime, od 13. kolovoza do 28. prosinca 1921. godine umjesto *Hrvatskoga lista* izlazi *Hrvatski glas*. *Usljed neočekivane zabrane Hrvatskoga lista osječki i slavonski Hrvati ostali su bez svoga organa...* Zato čim nas je zadesio neočekivani i ničim opravdani udarac, odbor Hrvatske Zajednice najavio je izdavanje novog časopisa *Hrvatski glas*. Poslije dugo očekivanja izlazimo napokon s našim novim glasilom, dok se ne riješi pitanje zabrane *Hrvatskoga lista*.

Protivnici *Hrvatskoga lista* krenuli su i dalje. Članovi ozloglašene novosadske "Orjune" izveli su atentat na tiskaru, bacivši 5. veljače 1923. bombu u strojarnicu. Srećom, bomba nije nikoga ozlijedila, no pokazala je kolika je smetnja *Hrvatskog list*. Gradanska tiskara 1924. godine nabavila novi rotacijski stroj, prvi i jedini te vrste u cijeloj Slavoniji, budući da se naklada lista povećala na gotovo 10.000 primjeraka, a i opseg lista povećao se s osam na 12, ili čak 14 stranica.

Povećanju naklade *Hrvatskoga lista* ovih godina pridonjelo je svakako uhićenje i sudjenje Jovi Stanislavjeviću Čarugu i njegovim jatacima. Već je prva vijest o njegovu uhićenju, objavljena 5. siječnja 1924., izazvala silnu senzaciju, a uredništvo *Hrvatskoga lista* prepoznalo je priliku... Novinari su mjesecima pratili sudski proces donoseći ekskluzivne vijesti iz sudnice popratiti će fotografijama i crtežima osudenika. Fotografije u *Hrvatskome listu* javljaju se prvi put upravo tijekom sudjenja razbojničkoj družbi. Život Čaruge, pretvoren u najživopisniji roman, pratili su Osječani u seriji članaka Harambaša Čaruga i njegova družba. Posebno izdanie *Hrvatskog lista*, od 21. lipnja 1924. godine, donosi presude uhićenicima.

Šestostajarška diktatura donosi zabranu rada hrvatskih političkih stranaka, pa se gasi *Društvo za izdavanje Hrvatskoga lista*, 5. veljače 1929. godine. Gradanska tiskara prelazi u ruke manjeg broja ljudi, dok se u studenome 1935. godine nije upisala kao Gradanska tiskara Krvarić Kamilo i Pavišić Josip k.d. Unutrašnji članovi društva su Kamilo Krvarić, ravnatelj Gradanske tiskare i *Hrvatskoga lista* te Josip Pavišić, glavni urednik *Hrvatskoga lista*. U podlistku *Hrvatskoga lista* izlazili su romani u nastavcima, a od 1936. godine počinje izlaziti *Biblioteka Hrvatskoga lista*. Objavljeno je više od pedeset svezaka. Uz to, *Hrvatski list* u posebnim

je prigodama izdavao posebno izdanje (redovito za Božić i Uskrs). Upravo ovi prigodni, blagdanski dodaci *Hrvatskoga lista*, pojavom fotografije tridesetih godina postaju svojevrsni tjednici koji su Osječani čitali i nakon izlaska samoga broja. Obilovali su pričama, prigodom blagdana, povijesnim temama, podsjećali sugradane na tradicionalne vrijednosti, uz obilje zanimljivih priloga. Posebna izdanja *Hrvatskoga lista* javljala su se i uoči izbora, važnih političkih dogadaja (atentat u Skupštini na Stjepana Radić, Euharistički kongres u Osijeku 1929. godine, tijek Osječkoga velesajma i dr.).

Što je šuma bez lista, to je kuća bez *Hrvatskog lista*. Sirete *Hrvatski list*. Mudro smislen slogan, često otiskivan na stranicama *Hrvatskog lista*, ali i na brojnim drugim izdanjima Gradanske tiskare, shvatio je da među svoje čitatelje može uvrstiti i žene i djecu. Prilozi o modi, rubrika *Za naše žene i kćeri, Dom i vrt: polumjesečnik, prilog „Hrvatskome listu“ te Dječje izdanje Hrvatskoga lista*, zasigurno su od ozbiljnih dnevnih novina učinili zanimljivo i rado čitano štivo svih generacija.

Bogate i brojne reklame, kao i ostali oglasi, ukazuju na mudru politiku oglašavanja, ali i dosjetljivost tada neprepoznatih marketinških stručnjaka. Posebno valja istaknuti proizvode osječke tvornice *Schicht (današnja Saponija) Vim, Radion* koji pere sam, *Elida* proizvode za njegu i ljepotu žene. Brojni osječki trgovci, ugostitelji i obrtnici redovito oglašavaju u *Hrvatskome listu*... *Braća Hahn, Horn i drug, Vilim Vogel, Jacob Fuchs, Radanović i Butković..., provjereni, valjani, na usluzi, uz povoljne cijene, za dame i gospodu...*

Gradanska tiskara, odgovarajući zahtjevima suvremenog informativnog glasila, nabavlja redovito potrebnu opremu: slagače strojeve s osam vrsta pisama u isti mah, u jednom retku, a 1937. godine uredena je najmodernije opremljena fotocinkografija. Rezultat te suvremene opreme je i *Ilustrirani prilog Hrvatskoga lista*, od fotografija slavnih svjetskih lidera, filmskih zvijezda, prirodnih i tehničkih dostignuća te modnih trendova, Osječanima je oslikavao svijet daleko od slavonske jednoličnosti u praskozorje nemilih dogadaja. U Muzeju Slavonije sačuvani su dijelovi rukopisne mape *Grafikon Hrvatskog lista* od 1920. do 1945., u kojima možemo pratiti poslovanje *Hrvatskoga lista*, Službu vanjskih dopisnika lista, popis pretplatnika 1935. godine, prikaz naklade 1920. - 1945., promet *Hrvatskog lista*, prikaz vanjske prodaje 1920. - 1945., popis vanjskih pretplatnika prema zanimanjima.

Kako se živjelo u Osijeku u njegovu meduraču?

Kakve su bile političke prilike, koje su predstave bile omiljene u kazalištu i zašto su žustre bile polemike tadašnjih kazališnih kritičara, koje su filmske predstave igrale u tadašnjim osječkim kinima, kako su prolazile silvestarske zabave, koji su poznati umjetnici pohodili Osijek, što je mučilo Osječane i zašto je rubrika *Pisma čitatelja* tako bezvremenska, potom Crna kronika koja tako bolno oslikava podjele u gradu na one koji imaju i mogu i one koji, najčešće zbog tegobnoga stanja, posežu za zločinom.

Grad koji pulsira svoju svakodnevnicu, kroz olovni slog *Hrvatskoga lista* progovara o političkoj konkretnosti naspram državnoga vrha, svjetskim dogadjajima koji se čine dalekim, no ponajviše o svojim ulicama, kako onim neosvijetljenim, zaboravljenim u gradskoj zavjetrini, tako i o onim u secesijskom nizu, oko glavnih trgova Gornjega i Donjega grada, njihovim stanovnicima, njihovim brigama, zabavama, tugama i nadama...

Oslik grada u dva i pol desetljeća bremenitih godina, istina i priča Osijeka, grada zanimljive i bogate prošlosti, našega grada.

⁽¹⁾ Krajem prve godine izlaženja *Hrvatski list* imao je 1700 pretplatnika, a pred kraj 1923. gotovo 6000

⁽²⁾ Kretić Nad, M. Od Čaruge do Grete Garbo: popularna kultura u osječkome Hrvatskom listu (1920. - 1945.). Osijek: Svetla grada, 2012., str. 80-81.

⁽³⁾ Vinaj, Marina. Povijest osječkih novina: katalog izložbe. Osijek: Muzej Slavonije, 1998.

● Hrvatski list kroz dvadeset godina borbe za hrvatski narod nikada se nije pokolebao niti po-kleknuo. Dvadeset godina! Za to su ga vrijeme silnici četiri puta obustavili i bezbroj puta zaplijenili. Bombu su bacili u našu tiskaru. Namještenici Hrv. lista, od ravnatelja do podvornika, bili su uhićivani i zatvarani. Uzalud! Naše je po-duzeće bivalo sve jače i veće. Danas je Hrvatski list jači nego ikada. Neprijatelji ga se boje, a prijatelji ga vole i poštju zbg njegove moralne, žurnalističke, tehničke i organizacijske snage. Kako su maleni oni bijednici koji su se u svom jadnom, uskom duhovnom horizontu nadali, da bi se Hrvatski list mogao uništiti... (Hrvatski list, Božićni prilog 1939.)

CIJENA 10 KUNA

SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

Glas Slavonije

BR. 27. GOD. II.

GLASILO JEDINSTVENE NARODNO-OSLOBODILAČKE FRONTE U SLAVONIJI

7. STUDENOG 1944.

Zajedno sa Crvenoarmejcima, sinovima Oktobarske revolucije do potpunog uništenja fašizma

Sedmog novembra navršava se dvadeset i sedam godina od kako je u Rusiji pobijedila socijalistička revolucija. Toga su dana rусki radnici i seljaci pod vodstvom Lenjina i Staljina i slavne boljevičke partije svrgli vlast cara i kapitalista, raskinuli lance imperializma i stvorili socijalističku državu, uporište svih progresivnih snaga čovječanstva i svih porobljenih naroda svijeta. Piodovi Oktobarske revolucije danas su svojina svih ljudi i naroda koji se bore protiv fašističke kuge. Bez tekovine Oktobarske revolucije svijet bi neizbjegno pao u stoljetno hitlerovo skopstvo. Herojska Crvena armija pod Staljinovim rukovodstvom dovršava danas na čelu moćne antihitlerovske koalicije pobjedu nad njemačkim imperialistima koji su bili podjarmili Evropu i hteli da ostvare svjetsko gospodstvo.

Našem narodu tekovine Oktobarske revolucije donijele su neovjencive koristi, a on ih je znao, upotrijebiti kako treba. Zahvaljujući u prvom redu herojskoj borbi Sovjetskog Saveza, kao i borbi čitavog demokratskog bloka, naši narodi došli su u novoljan položaj, da se dignu na oružje protiv njemačkih zavojevaca, i da u oružanoj borbi izgrade svoje bratstvo, osvarajući ravnopravnost, i mare temelj nove veće narodne države. Ali to nije sve.

Danas, kada se navršava dvadeset i sedem godina od Veličkog Oktobra, herojska Crvena armija zajedno s našom slavnom vojskom bježe u bitku za oslobodenje čitave naše domovine. Dijeledi bratski, i slavu i žrtve, Crvena armija i Narodno-oslobodilačka vojska Jugoslavije oslo oljele su skoro čitavu Srbiju i Vojvodinu, zajednička jurišima i naporima oslobođene su herojski mučenički Beograd, glavni grad demokratske i fečerativne Jugoslavije.

Oslobodjenje naše zemlje, za koje su narodi Jugoslavije dali toliko krvi i žrtava, donijeli su i nose na svojim pobedonosnim zastavama zajedno s našom vojskom, sinovi Velikog Oktobra, vojnici i komandri Crvene armije.

Kada su se prije tri i pol godine na poziv naše Partije narodi Jugoslavije digli na oružje, nih je ispunjavala vjeru u nepobjedivu snagu SSSR. Stvaranje moće antihitlerovske koalicije, Engleske, SSSR i Amerike, još više je pojačalo vjeru naših naroda. Naša zemlja nalazi se danas pred neposrednim oslobođenjem čitave državne teritorije i pred ostvarenjem idealne demokracije i ravnopravnosti naših naroda. Zato se danas pred naše narode postavlja kao najvažniji zadatak mobilizacija svih snaga za istjerivanje Njemaca iz svih naših krajeva. Stupiti

u redove slavne Narodno-oslobodilačke vojske, ne žaleći ništa za što skoriju i sigurniju pobjedu nad njemačkim osvajačima.

Propali su svi pokušaji njemačkih imperijalista, da pomoći ustaša, četnika, Mihajlovića i Nedića, Rupnikovih domobrana i Mačekovih izdajnika raspire u našoj zemlji bratobušački rat. Ali to ne znači, da su se naši zakleti dušmani tih pokušaja i odrekli. Oni i njihove sluge boriti će se do kraja, jer im je tada sve što je našeno, jer iz dne duše mrze slobodu naroda, mrze novu demokratsku Jugoslaviju. Izdajnici naše domovine, tražeće u promjajenim ustovima nove za-

štitoške i saveznike, mijenjat će formu borbe, ali oni neće prestati da se bore. Zato je dužnost svih pravih demokrata, svih snaga koji predstavljaju vrijednost za naše narode i našu domovinu, da se vrstaju u redove Narodno-oslobodilačkog pokreta, da još čvršće zbiju redove Jedinstvenog narodno-oslobodilačkog fronta, i da kao zjenici oke čuvaju jedinstvo i bratstvo naroda Jugoslavije.

Danas nema te sile koja bi mogla zaustaviti našu pobjedu nad njemačkim zavojevaćima i njihovim pomoćnicima, koja bi mogla zaustaviti ostvaranje načela postavljanih na Drugom zasjedanju Antifašističkog vijeća narodnog

oslobodenja Jugoslavije. To se od svih poštelih, od svih ljudi koji su ostali i ostaju vjerni domovini, njenoj nezavisnosti, slobodi i budućnosti, zahtjeva da svaki klijko je potrebno uloži krajnje napore za organiziranje i rodne državne vlasti i za ulazak najboljih i najčestitijih sinova na eg naroda u uslanove te vlasti. Čuvati budno i sveradno nezavisnost naše zemlje, nezavisnost koja nas je skupom stala, otklanjati sve ono što slabiti jedinstvo ili dovedi u pitje ravno-pravnost kojeg bilo našeg naroda, to je danas dužnost svakog građanina Jugoslavije. Utajči sve svoje snage za jačanje naše oružane sile, naše vojske, za površivanje jedinstva našeg Jugoslavije, za izgradnju državne vlasti, za osuvanje nezavisnosti naše zemlje, za stvaranje potpunog jedinstva i ravнопravnosti naših naroda, mi ćemo izjevati potpunu pobjedu ostvariti demokratski poredak.

Zahvaljujući borbi koju su naši narodi novili i vodili na poziv, i pod rukovodstvom naše Partije, zahvaljujući slavnim pobjedama naše vojske koju je organizirao Maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito, naša zemlja izlazi iz ovog rata kao pobjednica i odlučujući faktor mira i sigurnosti na Balkanu i srednjoj Europi. Ona već sada vodi, a i vodit će u buduće politiku dobrih susjednih odnosa sa svima onima koji ne vrijeđaju njenja prava i prava naših naroda, naše krvi i jezika, koji žele da se priključe bratskoj zajednici. Mi smo dosad u borbi za nezavisnost naših velikih Saveznika. Mi u buduću moramo raditi na tome da uverimo prijateljstvo sa saveznim zemljama. Mi se i u buduću moramo često posloniti na veliki bratski Sovjetski Savez koji resebično daje žrtve za oslobodenje naše zemlje i ukazuje ogromnu materijalnu pomoć našoj vojsci i našem napačenom narodu.

Sve snage za pobjedu nad njemačkim zavojevaćima za ostvarenje demokratske narodne države!

Živjela Velika Oktobarska socijalistička revolucija!

Živjela pobjedonosna Crvena armija i njen genijalni voda Maršal Sovjetskog Saveza

Josip Visarionović Staljin!

Sve za pobjedu antihitlerovske koalicije Engleske, SSSR i Amerike!

Živjela demokratska federalna Jugoslavija!

Pr. glas Centralnog Komitea Komunističke Partije Jugoslavije

Na pragu Budimpešte

Nakon pada Solnoka, krupnog željezničkog čvora na rjeci Tisi, sovjetske su trupe napredovale u pravcu Budimpešte i zauzele čitav miz važnim mjestima. U toku ofanzivnih operacija od 2-4 novembra zarobljeno je 3.000 njemačkih i mađarskih vojnika i oficira. Na taj je način do 4. novembra na tom dijelu fronta zarobljeno preko 10.500 njemačkih i mađarskih vojnika.

Između Tise i Dunava sovjetske jedinice zauzele su Nadjkereš i 60 drugih mjeseta. Do 1. XI. broj zarobljenih neprijatelja na tom dijelu fronte popeo se je na 7.510.

U Istočnoj Pruskoj razbijeni su njemački napadi kod Goldapa. Poginulo je 2.000 Njemaca, a uništeno je nekoliko stotina tenkova i motornih vozila.

ŠIBENIK I BITOLJ SU OSLOBOĐENI

Nastavljajući čišćenjem uporišta u Dalmaciji, naše su jedinice poslije višednevnih bojeva zauzele Šibenik. Na taj način oslobođena je sva naša obala u dužini od 400 km. Oslobođeni su još Vrlika i Perast, dok se u Risanu vode ulične borbe. Ubijeni su svi pokušaji Njemaca i četnika, da prodru u oslobođeni Šibenik i Vrbnik, kolom je prilikom ubijeno 2.300, a zarobljeno 800 neprijatelja, zaplijenjeno 26 topova, 68 motornih vozila, 3 vagona municije i 5 magazina s hratom.

U Makedoniji nakon oslobođenja Struge, Ohrida i Resana, naše jedinice su oslobođile Bitolj i očistile cijelu jugoslavensko-grčku granicu s dubokim zaleđem. U borbama za Bitolj ubijeno je 6000 njemačkih vojnika, a zarobljeno je 700. U Strumici

se još vode ogorčene ulične borbe. Kod Demir Kapije uništena su 4 voza puna vojnika i materijala. Ubijeno je 850 neprijateljskih vojnika, a zarobljeno je 300. Zaplijenjena su 45 kamiona.

U Hercegovini vode se ulične borbe u Nevesinju.

U bojevima na sektoru pruge Mostar-Sarajevo-Brod uništeno je 60 vagona, 2 tenka, 7 topova i 12 tehničkih objekata, dok je ubijeno 750, a zarobljeno 200 Njemaca.

U Srijemu naše jedinice zauzele su Nestin, Lipšu i napreduju prema Iluku.

U Srbiji naše jedinice napredovale su prema Mitrovici i Vučitrnu.

U Zagorju likvidirana su 2 neprijateljska uporišta i uništena je cijela njemačka posada. Ubijeno je 180 njemačkih vojnika.

Prva partizanska štamparija na Ravnoj Gori

1. Prvi broj „Oliva Slovenske“ vodom je na radnji.
2. Slagati na radu u štampariji na Ravnoj Gori.
3. Tisk „Jugoslavije“ na odloženom mestu Slovenske.
4. Istoči od tiski za vila Ravnice budi Zvezde je bio redakcija „Oliva Slovenske“.
5. Otkrivanje „Oliva Slovenske“ vrg ujedničenim počku Zvezde.

The image shows the front page of the newspaper 'Glas Slavonije' (Voice of Slavonia) from December 25, 1944. The title 'GLAS SLAVONIJE' is at the top in large, bold letters, with 'GLASILO NARODNE FRONTE ZA SLAVONIJU' below it. A small box contains the date '25.12.1944.' The right margin has text in Serbo-Croatian. The central part of the page features a black and white illustration of two figures, possibly workers or farmers, standing in a field with industrial structures like a factory and smokestacks visible through a pine branch wreath. Below the illustration, the text 'Sretan Božić!' is written in a stylized, decorative font.

GLAS SLAVONIJE

**NEZAVISNI LIST
RATNO IZDANJE**

GLAS SLAVONIJE

OSJEK, Subota, 26. rujna 1991.

15 DIN GODINA XLVIII 14242

SUTRAŠNJI »GLAS SLAVONIJE« OBJAVLJUJE:

Sve o okupatorskim jedinicama u Bačkoj, Baranji, Srijemu, Semberiji, Borovu Selu, Bačkoj Palanci, Tenji, Palači i drugim mjestima. I to s imenima, funkcijama i zadacima!!

EKSKLUSIVNO

Popis (gotovo dvije stotine osoba) svih zdravstvenih djelatnika u osječkoj bolnici i Domu zdravlja koji su nestali, »isbjegli, »odbili lojalnost» i sl.

Osim toga, nedjeljni »Glas Slavonije« objavljuje pravilni spektar reportaža i komentara vremenski novinara i foto-reportera

GROBLJE TENKOVA

Već legendarna Trpinjska cesta u Vukovaru otuđeno je groblje skupocjenih okupatorskih tenkova koje smo svi mi skupa krvavo pladali. U još plaćamo. Iako beogradска sredstva juvno priopćavanju tvrde da gubitaka nema, naš foto-reporter svojom fotografijom dokazuje suprotno. Za nemilosrdne okupatore i teroriste ni naši hrabri bojovnici na čelu s čuvanim Krticom

Snimio: T.Pavlek

OTKRICE »GLASOVIH« REPORTERA
Gdje se kriju okupatori oficir?
Šesdesetak vojnih »časnika«, rezervista i policijsaca nakon neuspjeha u Osijeku, Vinkovcima, Đakovu i Našicama otišlo put »ugroženih krajeva«

Kako su Zagrepčani informirani o ratu u Slavoniji i Baranji?

DOK HRVATSKA KRVARI, BOSNA SLAVI OKUPATORE!

Novi telefonski brojevi ratnog uredništva: 054/31-526, 31-023 i 31-278

POSEBNO IZDANJE

GLAS SLAVONIJE

HRVATSKA ODAJE POČAST PREDSJEDNIKU TUĐMANU

Novi telefonski brojevi ratnog uredništva: 054/31-526, 31-023 i 31-278

Tu Obzor

Zašto je Kerry izbjegao Kovaco?

Neobični grijesi hrvatskih diplomata

Glas Slavonije

Plaća u Hrvatskoj niže su nego što se mislilo

Vozio auto s 4,19 promila alkohola?

Zakupnici dužni 8 milijuna kuna

Ustike nestoši domaćeg voća povrta, shok tijena za 50 posto

22 Slavonija i Baranja

KUDALALA: Gubici vođe 30,25 posto

VIDEOPON: Zlatni litič virovitičkom zboru

Slavonija i Baranja

Neke stvari se mijenjaju

Ono važno ostaje isto

Darujemo II6 pretplata. Pronadi kod i javi se

SRIJEDA 1.6.16.

Glas Slavonije

U organizaciji Grada Orahovice i gradske Turističke zajednice

Danas počinje 48. Orahovacko proljeće

GLAS SLAVONIJE

NAJDUGOVJEĆNIJE OSJEČKE NOVINE

Glas Slavonije pokrenut je i tiskan na Papuku kao ratno glasilo Narodne fronte Slavonije 24. lipnja 1943.⁽¹⁾ Tijekom rata imao je zadatak propagiranja političkog jedinstva naroda, populariziranje Narodno-oslobodilačkog fronta kao najmasovnije antifašističke organizacije te popularizaciju saveznika i raskrinkavanje neprijateljske propagande. Njegovi primjeri dolazili su čak do vukovarskog i županjskog kraja, po selima Posavine, Podravine te Požeške i Daruvarske kotline.⁽²⁾

U Muzeju Slavonije sačuvano je trinaest brojeva iz ratnoga razdoblja, 1943. - 1944. Dva posebna izdanja, iz 1945. godine, u svome zagлавju bilježe podatak da *Glas Slavonije* izlazi dnevno osim ponedjeljkom. *Mjesečna pretplata 25 dinara. Osijek I., Kaptinska ul. 16.*

List izlazi tjedno u Osijeku od oslobođenja 14. travnja 1945., a od 16. kolovoza dnevno (osim ponedjeljkom).⁽³⁾ *Glas Slavonije* tiska se na strojevima predratne Gradanske tiskare, u kojoj je otisnut i posljednji broj *Hrvatskoga lista*. Kao jedini dnevni list u Slavoniji u poratno vrijeme, uz ograničenje broja stranica, zbog nedostatka papira, imao je i ograničenu nakladu.⁽⁴⁾ Velik angažman *Glasa Slavonije* u poraću bio je vezan uz probleme poljoprivrede i sela te uz osnivanje poljoprivrednih zadruga i ot-kupa poljoprivrednih proizvoda. Posebnu ulogu imao je u izgradnji zemlje, u popularizaciji radnih i masovnih akcija, borbi protiv crne burze, špekulacija, korupcije i rasipništva, starih navika, birokracije..., radi na propagandi socijalističkih ciljeva i ima odgojnju ulogu u razvitku socijalističkog društva u nas.⁽⁵⁾ Samostalne vanjske politike nema, nego se prenose informacije Tanjuga.⁽⁶⁾

List informira i tumači sve ključne promjene u našem razvitu od 1945. do 1973. godine. Od prvih oblika samoupravnih odnosa, preko prvih ustavnih promjena, privredne reforme i amandmana, "Glas Slavonije" postaje najvažniji registrator društveno-političkih odnosa... I pored niza teškoća, kolektiv "Glasa Slavonije" stalno nastoji da pobolja kvalitetu lista, poveća tiraž, te da list prodre u svaki dom i bude najpopularnije glasilo u Slavoniji i Baranji.⁽⁷⁾

Naklade lista kretale su se početkom 1965. oko 7900 primjeraka, 1967. oko 11.800 pri-

mjeraka, 1979. oko 8800.⁽⁸⁾ Uz lokalni list *Glas Slavonije* na području Slavonije i Baranje čitaju se i listovi izdavačkih kuća Zagreba i Beograda: *Vjesnik, Večernji list, Večernje novosti i Politika*. No, unatoč sve većem broju dnevnih i tjednih listova koji dolaze iz državnih centara, *Glas Slavonije*, baš poput svoga prethodnika *Hrvatskoga lista*, gradi i njeguje lokalnu, gradsku priču.

U razdoblju od 1973. do 1990. *Glas Slavonije* bio je prvi slavonski dnevnik s 15.000 primjeraka, a direktori i glavni urednici proveli su kompletну kompjuterizaciju pripreme lista. Kupljena je suvremena tiskarska oprema, osvremenjeni su redakcijski i poslovni prostori, kao i poslovne veze s partnerima. *Glas Slavonije* podupire *Vjesnikova kuća*, što je također omogućilo tiskanje *Večernjeg lista* u Osijeku. Glavni urednici bili su Petar Požar i Dragutin Raucher. Početkom osamdesetih godina *Glas Slavonije* tiska se na starom, srednjem, formatu i starom tehnologijom. Od 1978. do 1986. glavni urednik bio je urednik Vladimir Ginter. List prati problematiku regije. Vanjsku politiku prati preko Tanjugovih dopisnika, a karikature prenosi iz *Borbe*. Od 1986. do 1991. glavni urednik bio je Drago Hedl. Za njegova manda dolazi do modernizacije lista na osnovi novinskog višebojnog offseta, kompjuterizacije rada u uredništvu i poslovanju. Naklada lista iznosi je 15.000, a ponekad i 50.000 primjeraka.⁽⁹⁾

Tijekom Domovinskoga rata *Glas Slavonije* urediоao se, tiskao i distribuirao dok je na Osijek padalo tisuće bombi, koje su najveće velika oštećenja na upravnoj zgradi, uredništvu, tiskari i potpuno uništile vojni park. Pedesetak djeplatnika, novinara, grafičara i pripadnika pratećih i tehničkih službi u podzemlju stvarali su ratni *Glas Slavonije* i dostavljali ga po gradskim skloništima i na prvoj crti bojišnice. Zauvijek izgubljeni životi na novinarskom zadatku, trajne rane svjedoče o velikoj žrtvi tih ratnih heroja, jer dok je jutrom *Glas Slavonije* stizao u ruke umornih i, često, zaboravljenih Osječana, postojala je neda.

I u poraću, u našoj Hrvatskoj, *Glas* je ostao vjeran pratitelj osječke i slavonske svakodnevice, marni kroničar društvenih, kulturnih, političkih i sportskih dogadaja, ali i sa-

kupljač običnih, stvarnih priča Osječana i stoga su, uistinu, jutra započinjala kavom i *Glasom...* Kroz rubrike *Novosti, Crna kronika, Svijet, Osijek, OS vodič, Regija, Oglas, Ekonomija, Oglas, Zvjezdarnica, Kultura, Sport, Oglas, Osmrtnice, TV program...* postao je i ostao jedini živući dnevni list na slavonsko-baranjskom prostoru.

A o novinarima, tim začudnim, samozatajnim sakupljačima životnih priča, najbolje govorи Bojan Divjak, glavni urednik *Glasa Slavonije*:

Novinarstvo je prekrasan posao zato što ima trenutaka u karijeri kada ste promijenili nešto. Kada ste uočili nešto što je loše, nešto što donosi štetu ljudima, kada ste pisali o tome i inzistirali da se to promijeni i to se promijenilo. Dakle, napravili ste nešto za svoju okolinu. To je najljepše što novinar može doživjeti, vidjeti kako su njegov trud i želja za promjenom doista rezultirali određenim promjenama... Želite neprestano nešto saznavati, svaki dan, biti sveprisutni, imati što veće količine informacija kako biste ih mogli analizirati i birati među njima one koje vam se čine najvažnijima. Tu crtujete imati u sebi... Rekao bih da će onaj tko je predodređen da bude novinar, to sigurno i postati.⁽¹⁰⁾

Sve je tu, uz političku korektnost naslovica, stranice u nastavku donose svakodnevnicu grada i regije. I ponovo zaranjam u osječke ulice, sada drukčijih naziva, izmijenjena centra, i dalje slabo asfaltiranih i osvijetljenih prigradskih cesta, s novim parolama na zidovima, ali s jednakom potrebotom za informacijom, za viješću, za istinom...

Novinama se vjeruje, jer tako piše u *Glasu*. Uz njega odrastaju generacije zabilježene u rubrikama rođenih, potom u popisu odlikaša osječkih škola, vjenčanih, do konacnog odlaska uz sliku u osmrtnici. To je život, reći će Osječani, a *Glas* sve to marno, pažljivo bilježi, za generacije koje dolaze i odlaze, za budućnost...

A dolaze neka druga i drugačija vremena, portalni zamjenjuju olovni slogan, informacija mora što prije stići do svoga čitatelja, mobilne aplikacije pružaju neslućene mogućnosti, nostalgiјi i sjećanjima usprkos. U riznicama muzeja, u prividu svevremenošću, ostaje sačuvana naša prošlost... Valja ju ponekad iznova iščitati...

⁽¹⁾ U prvom uredništvu su bili: Zorko Golub, te Ivo Sarajčić, Zdenko Has i Nikola Valentić. Tiskala ga je tehnika u Zvečevu

⁽²⁾ Trideset godina "Glasa Slavonije" Osijek: Muzej Slavonije, 1973., deplijan izložbe

⁽³⁾ Prvi glavni urednik bio je Matko Opačić, od 9. siječnja 1946., a nakon njega list ureduje Jozo Milošević. U redakciji u njegovo vrijeme rade i Petar Gjuric, Ivan Jurčić, Božo Plevnik, Viktor Sonnenfeld, Svetislav Spajić, Alojzije Šmit, Ivan Tomas, Virgil Kurbel i Nikola Szegi. U razdoblju 1948.-1949. list ureduje Jozo Milošević. Od travnja 1949. do svibnja 1959. Mira Gumhalter, a potom Antun Lang i Vladimir Oršanić.

⁽⁴⁾ Naklada lista je u prosincu 1848. bila 15.000 primjeraka

⁽⁵⁾ Trideset godina "Glasa Slavonije" Osijek: Muzej Slavonije, 1973., deplijan izložbe

⁽⁶⁾ Novak, Božidar. Hrvatsko novinarstvo u 20. stoljeću. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2005., str. 439-440.

⁽⁷⁾ Trideset godina "Glasa Slavonije" Osijek: Muzej Slavonije, 1973., deplijan izložbe

⁽⁸⁾ Novak, Božidar. Isto, str. 596

⁽⁹⁾ Isto, str. 845

⁽¹⁰⁾ <https://www.hrvatski-radisa.hr/archiva-vijesti/posjet-redakciji-glasa-slavonije-intervju-sa-glavnim-urednikom/> (28.4.2021.)

lina orta ske velesile

điličarsku braću. Šime i Mil Fantela koji su pripremili osvojili zlato na Aarhusu u klasi 49er, i nakon godinu i pol za tog jedrenja u novom novoj klasici. Šime je posao s Igorom Marenićem 470 u kojem je postao

STRELJAŠTVU...

hrvatski sportaši osvojili europskih i svjetskih prava su na SP-u u Južnoj Makedoniji. Miran Maričić i Josip Anton Glasnović na troncu, a hrvatili su

nihove su evropske, vjerojatno i Lenković i sam bio arac, a pomaže im. Zanimljivo, kada rema rejtingu kod izidu, koji se inačice Europske unije ili ponu i neuvodenje ka na tim temama edan od prioriteta u korupcije i menog kriminala pa antimafijaške zakonske skeptični prostor uverenisti zalagaju u dacionalnih vrijedagu je u Mostu, koji deklarira suvere-

ma tu svega i kod onoga što se u ajnerealnijim - mimo i minimalna euvaljda baš ono što Zatim, podosta je

šljeljno data ranu nini suća be-

div

spre eda u ologije koja

ei pak vidi priliku da ču 5G/LTE-V tehnologiju uvoza C-ITS asistencijom, kao i inteligentnog

možnog upravljanja možno

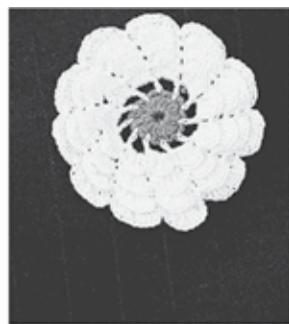
okaciju pa je doje postao popu- od, ugovor mu- nskog horizon-

kve vrste kakav izložbe održane Ferris podignuo n odaje počast srećuje milijune (D.J.) ■

DRUGI smč šlje koj

ave, ali ne

ravo učenika da se identificiraju s kvislinškim pokretom rugog svjetskog rata. Skupina sedam dječaka iz Prvostupne škole u Srebrenici je ovog tjedna na društvenim mrežama objavila zajedničku fotografiju snimljenu čionici uz naslov "braća čici".

akav postupak izazvao gorčene reakcije roditelje bošnjačke nacionalnosti, koji su zbog toga u srijedu organizirali i prosvjedi, te to izazvalo je nove napade i u sredini koja je 1995. boprije najgoreg ratnog značaja. H ■

statistika je često varljiva, vino svih zaposlenih 4000 kuna, a najveću s minimalcem - od 250. Tako proizlazi da je isjek 1,2 milijuna hrvatskih

DAT, ALI NAITEŽI

VIEN

Glas Slavonije

ŠTO JE MUŽ DEBLJU SI Ž

01 SUPERBA OTPORA ANTIBIOTI

Opća bolnica u Koprivnici jedina u Hrvatskoj formira zadužen za racionalnu upotrebę biotika jer se sa sve većom njihovom razvijaju i multirezistencija koje su najveća prijetnja "Ljudi će neracionalnom putem dovesti do stvaranju bakterije. U onom času kad neće moći otkriti i proizvesti biotike, doslovno će ljudski umirati od teških neizlječivih infekcija. Predviđanje je Svjetske organizacije da će 2025. umirati od infekcija manje od 100.000 ljudi godišnje, kazala je za Podravku Madarić, šefica infektološkog

02 GRADON KOJI ZNA

ta proveđe i u opuzenu, stanovnika izrađujući nima nije lokacija poput 5.), nikolu to veseli, jer je danje od rijeke i lakše je učiti, popodne ih plima o "Ritam mora je poznat, d se vodostaj spušta, nači u pijesku. Usput s kolegama - SAN, ideja je još u potru ozbiljnije posvetiti i a isprobao i zadovoljan je

■ Koliko je dobro da kuća ponut vaše ima bazen?

■ Kostešić: Ima tu dosta polenika oko bazena, no činjenica je da je danas buking u Istri daleko bolji za kuće s bazenom nego one bez bazena.

■ Koliko je prosječno godišnje popunjena vaša kuća za smrtonosne i koliko je isplativo vaše držanje u taj posao?

■ Kostešić: Kuću smo imali popunjenu i po sedam mjeseci godišnje, ali u posljednje vrijeme to smo smanjili na četiri-pet mjeseci. Radili smo kalkulaciju zaključili kako su naši prihodi, uza sve troškove održavanja kuće i izvođenje nekih radova na poboljšavanju, takvi da nam je investicija vratila za deset godina. Zadovoljni smo.

■ Koliko turista sada godišnje

Piše: Narcisa

Vjenčanje je godinu - u svečanost kada na početku ništva, a o manje otrježnjenje. Nara ima svoje običaje vještači među ostalog, i o vjerskim ponkad i o praznovnjem obični i zanimljivi, na skrivnih iz nama bliskih ili

ponuda

osobu koja bi se brinula za osobu na otoku Pašmanu. Ogovoru.

091/381

2 Stanovi

zajmljivanje

i cimericu tražim u trosoban studentskog Kampusu, inter. 098/189-4

i cimericu tražim u trosoban internet, povoljno iznajmljivanje. 098/189-4

N 55 m2, 2. kat, Vukovarska Št., iznajmljujemo za 200 l.

Ekst dobra na L

URN ATSI

ST OĆ

01 // KNJIGE // ST

